

GOVERNMENT OF INDIA.
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA

Class No. 182. Mc.

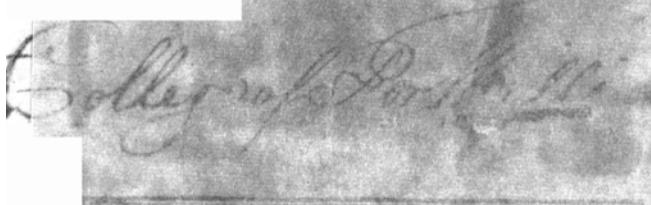
Book No. 80. 3.

N. L. 38.

MGIPC—S2—19 LNL—23-11-49—10,000.

Ran^o

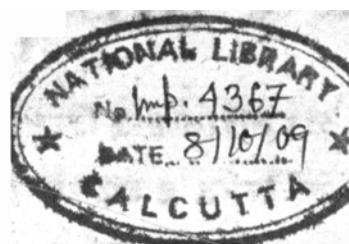
ପାଞ୍ଚମକ ।—

ଦାସ କୁମର ଦମ୍ଭବ ବାଜିତ ।—

ଶ୍ରୀରାଧାପନ୍ଦୁରେ ଛାପା ହେଲ ।—

୫୮୦୨ ।—

সৃষ্টি হিতি পুলায় কর্তা জানন মিলি দাতা
পৈরম দুক্ষের ওদিশ্য নত হইয়া পুনায় ও
পুর্ণাপ্তি করিয়া নিবেদন করা হাইতেজ।—

এ হেন্দুশান মধ্যাহ্ন বৎস দেৰ্ঘ কাহা
ক্ষয়ে এ সময় অন্যান্য দেশীয় ও উপনীসীয়
ও পৰ্বতে ক্রিবিদি লোক ও তুষ মধ্যায় অবৈয়
অনেক লোকের সমাগম হইয়াছে এবং
অনেক অনেকের ভবমিতি ও এই মানে
ঝুপ্ত এ স্থলের অধিপতি ইণ্ডোগুয়া যহা
শয়েরুণ তাহারুণ এ দেশীয় ঠলন ভাষা আব

गाँड़ तहिले दाज़ किया क्षम्य हैतो पाठेन
 ना इहाँते ताहरदिलारु आहिक्कन एपांत
 कारु चलते डीघा ओ लेपा पडारु दीरा
 अजाओ रुद्रिया मवरदिवि कार्य क्षमतापन
 हयेन। एउटेप्रे ब्रम्मीय यावदीय लेपा
 पडारु पुकुरन दूइ दीरांते गुह्यित रुद्रिया
 लिंगी याला नाम पुस्तक इच्छा रुद्रा गोल।
 पुथ्य दीरा दूइ तिन अदीर्य ताहर पुथ्यतो
 द्राजागंन आन्य द्राजारु दिगंके लेखेन
 ताहर पुकुरुत भूवरक द्वितीय द्राजागंन
 आनेन संचर लोकके अनेजा ओ विहि
 रावमाफ्म दान। इति पुथ्य दीरा। द्वितीय
 दीरा मायान्य लेपा पडा। अमान ममानीक्के
 ओक्के लम्हके एव० लम्ह ओक्के पुकुरुक्क
 क्कयके एव० आक्कमाला एই मठे पुस्तक लेपा
 याहितेजे। इहाँते आन्यान्य विर्वान लोकेरु
 सूनेआमारु एই आकाङ्क्षा यदि मामारु इच्छा

এই পুস্তকের যথোচিত কর্মে কলিতা
দোষ হইয়া থাকে তাহা অনুগ্রহ পূর্বৰূ
পৃষ্ঠি যাত্রে নিজে যদে মন না হয়েন
একাইন কোন লোক দোষ তিনি হইতে
পারে না ।—

মানব সূজন বাস্তি কৃত্তিল এখন ।
মেই কালে ষড়তিপুরৈল নিয়োজন ।
অতএব ভুল ভুলি আছে সর্ব' জনে ।
মানব লক্ষণ বসু রামরাম ভনে ।

শাতান্ত্রিয বসু বৰ্ষ' পঙ্ক প্রেষ শাম ।
পরম আনন্দ রাম কৃত্তিল পুরুষ ।—

୧. ପୁରୁଷ ଦୀବା ।—

୨. ପୁରୁଷ ଅବ୍ୟାୟ ।—

୩. ପୁରୁଷ ଲିପି ରୂପା ଅନ୍ୟ ରୂପାକେ ଲେଖେନ ।

ପରମ ଦେବତା ଭଗିନୀନେର ଓଳାନ୍ତୁଯୁଦ୍ଧ
କରନେର ପର ଯିନି ଶୃଧିବୀକେ ସାହ୍ୱିତ
କୁରିଯାଇଛେ ମାନ୍ୟ କୁରନ୍ତୁ ଆରୁ ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚ
ମୀନ ରୂପୀ ପଞ୍ଜି ଇତାଦି ମଯ୍ୟୁଦେ ମାନ୍ୟର
ନିଶ୍ଚିକୁଣ୍ଡ । ଉନ୍ମାଦ୍ୟ ରୂପାଗନ୍ଧକେ ଏଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟବନ୍ତ
କୁରିଯା ଓତୁର କୁରିଯାଇଛେ ଆରୁ ମଯ୍ୟୁର
ବର୍ଷାଧେ । ଇହାତେ ଇହାରଦେର ଓଢ଼ିତ ମର୍ବର୍ତ୍ତୋ
ତାବେ ମେହି ଭଗିନୀନେର ମୁଦ୍ରକ ଥାରିଯା
ତାହାର ଅନୁଝୀ ପାଲନ କରେନ ଏବଂ ଦେଷୀ
ବିଦେଷୀ ତା ହଇୟା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଦ ଓ ଭିନ୍ନ
ବନ୍ଦ ମଯ୍ୟୁକେ ଆପନ ପରିବାରେର ଲାଗୁ
ପ୍ରତିପାଲନ କରେନ । ଏତଥେ ଦେଖ ଆମ୍ବି
କୁମାର କଦାଚିତ କମେ ଏ ମର୍ବଲ ଦିବିର୍ଦ୍ଦି

ଲୋକେଯଦିଗିଙ୍କେ ଭିଜନ୍ତାର ନା କୁରିଯା ମସି
ଭାବେ ପ୍ରତିପାଳନ କରି ଇହାତେହି ଦିନେ ୨ ଆମାର
ଏଶ୍ୟୋର ବାହ୍ୟଲ୍ୟତା ଅତ୍ୟବ ଏହି ଆମାର ପୁରୁ
ଷଥିନେର ପୁଣୀନ । ଆମାର ଇହୁ ମହନ୍ତ ପୁରୀନ
ଲୋକେଯ ଦୀର୍ଘ ଓ ଏହି ଯତ ହେ ତାହାତେହି
ପୃଥିବୀର ଶୋଭା ଆମାର ବନ୍ଦଗୋଚର ହେଲ ।

ନିଜାଧିକାରେର ବକ୍ଷପୁର ପେରଗିନା ତୋମାର
ଅଶ୍ଵିକାରେର ମାନ୍ଦିରୀ ଚିରକୌଳାରସି ଏହି ଯତ
କୁପନ୍ତ ସୀଶା ମେତୁର ବାଦ୍ର ବିମସ୍ତାଦ ହଇଯା
ଆମିତାଜେ ଏବାର ତୋମାର ପୁରୁ ଲୋକେରା
ନିଜାଧିକାରେର ପ୍ରଜାର ଓପର ଦୌରାଞ୍ଜ
କରେ । ଅଦ୍ୟ ପ୍ରଭାତେ ଏହି ଯତ ଶୁରୁନେ ଯହା
ଓପରାଯୁ ଓଘାବିତ ହଇଯା ଦିଶେଷ ବିବେଚନା
ନା କୁରିଯା ଦୈନନ୍ଦି ଉକ୍ତିର ଆଜା ହଇବା
ମାତ୍ରେଇ କୁରିଯାଏଣୀ ଅଯାନ୍ତାର ପାଂଚ ହାଜାର
ତଥାରୀ ଓ ଦୁଇ ହାଜାର ମୋହାର ମଧ୍ୟେ ପୁରୁତ
ଆଜା ଏହି ଯାହାତେ ମେ ନିଜାଧିକାରେର

मानिदी इन करत्तल हय ओ बांदीके
आकृष्णन करिया आने किसी ताहार मस्तुक
चूदेन करिया द्वेले। इतिहादी नमूने
अनुवर्ति हइया जानाइल ए मरुल अमरीज
किया अतएव आमार मे मर्यादार प्रति
आनंदा हइया संबादकुके मर्यादित करा
गेल बुझनाम एमत हइते पाँचे न। आमार
ए दर्शन ओ ऐश्वर्य मरवत्र प्रकाश्यान इहाते
आनंदा दिया महमा एमत ना हइया थाकि
वेके एदि आमार अकोदिर कोवि हय उवे
ए प्रुदेश्यर बाहार मार्दी आमार महित
प्रतियोगिता करिया मस्त्र रक्षा करिया
थाकिते पाँचे। एक१ कि हइबेक
मस्तुक एक खालीन मस्तुकान हइलैइवा ताहार
देर मार्दी कि आमार विजयी मेनार मनुष्य
हय ताहाते आननि ओ अनोनि पुरीन राजा
गानेर चुम्बा नहे ताहा हइलैइवा कि हय

विजयी मैना एक दण्डे निवारन कुरियार
आटिक कि एषत् १ कार्या ताहारदेर असाध्य
कि आज्ञे । आपनकार महित एगातकार
पुनर्य आज्ञे एवं अनुग्रह मद्दन आयार
मृतार कथन नहे आर तोया दिया एषत्
इतेपारे ना कि साहस्रे तुमि एषत् २
कुरिया इहात्तेइ ए मर्यादार अपुश्यान्य
हईल । किन्तु मेनार मझी पूर्वे इया
जिल इहात्ते कुमार बाहादुर शीर्कार एलिते
ऐ आफ्ले राइ इलेन दुकिते पारि आपन
कार महित मास्कात कुरिया शिष्ठाचार पुर्णाशी
करेनवा पदि ओ इहा दिया कोम्माते किन्तु
त्रुष्टि इय ताहाते आनने क्षोभित नहिवेन
आपनि एगानकार भिन्न कोही नहेन । इनि
बालक इहारदेर किया तोयार आयार दिन
येर मध्ये नहे ए बालक बाटे किन्तु अति

ଶ୍ରୀ ମୁଖେରୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ତାହା ଆଜାନ
ହିଲେଇ ଜାନିତେ ପାରିବେଳ ପୁରୀନେ ମାନେ ଏ
ଯାତ୍ରାତ୍ମକ କରିତେବେଳ କେବେଳ ମାନେ ଅନେମୁକ୍ତ ହେ
ଲାଇ । ଦେଖ କିନ୍ତୁ କାଳ ଗତ ହିଲ ମୂତ୍ରିପୁର
ଅସିକ୍ଷାତ୍ମି ପ୍ରତିଦିଵ ରାଜ୍ୟ ଆପନ ଦୂରଶୀଖମେ
କୁରୁକ୍ଷିତ ଘଟନାଯ ଏଥାନକାର ମହିତ ଅତି ତୁଳ୍ଯ
ବିଷୟତେ ବିରୋଧ ଓ ପରିଚିତ କରିଯାଇଲେନ
ତାହାର ନିବାରନାଟ୍ୟ କୁମାର ବାହାଦୁର ଏକ ଘଟି
ଆଟ ହାଜାର ମେନ୍ ମଜ୍ଜା ଇହେଯା ଯାଇଯା ତିନ
ଦିନେର ପୁର୍ବତେ ତାହାଙ୍କେ ପଢାଇବ କରିଯା
ତାହାର ସହର ବାଜାର ନଗର ଢାତର ଲୁଟ କରିଯା
ପ୍ରତିଦିଵ ରାଜ୍ୟକେ ଆକ୍ରମନ କରିଯା ଏଥାନେ
ଆନିଯ୍ୟାଜିଲ ଆୟାର ଇନ୍ଦ୍ରୀ ଜିଲ ତାହାଙ୍କେ
ପୁନରାୟ ଆପନ ଅସିକ୍ଷାରେ ପଦର୍ଥ କରିତେ
ତାହାତେ ତିନି ଆପନି କାହାଗାରେର ମଧ୍ୟେ
ଆଅହତ୍ୟା କରିତେବେଳ ତାହାତେ କେବେ
ହିଲ ଆମାଟ ଏମତ ମୁତୀବ ନହେ ଯେ ଶରନୀ

ଗତ ନିକଟାରଙ୍କେ କୁଦାଚ ନଷ୍ଟ ହେଲା ଇଯି କି
କୁରା ଯାଏ ତାହାର ଦୈଵୀ ଲିପି ଏହି ଛିଲ । ଅତେବଳେ
କୁମାର ବାହାଦୁର ଦୈଵ ପରୀକ୍ଷାକୁ ବାଲକ ଆଖନି
ଏଥାନକାର ଅନ୍ତରଥାରେ ଆପନକାର ଆନନ୍ଦ ବାଞ୍ଛଳୀ
ତାର କାରନେ ଏ ଅମ୍ବନ୍ତ ଲୋପି ଗେଲ ଅନ୍ୟକେ ଏ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲିପିବାର ବିଷୟ କି । ଉଗବାନ ଆଶାକେ
ଏକଟି ସହାଯିତ୍ର ଯହିଦୁନ ଦିଯାଇଲେ ଇହାରେ
ପୁରୀରେ ଏଥାନକାର ପୁଜାଗଳ ଓ ମେଲାଗଳ ଓ
ଆର୍ଯ୍ୟ ଲୋକ ମହିଳାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡି ଏବଂ ଆମାର
ଅରଣ୍ୟକାଳେ କୃପତ ବିପଦ ହିତେ ପାରେ ତା
ଆଶାର ଇଚ୍ଛା ଆପନି ଓ ମସରଦା ନିଷକ୍ଷେତ୍ରୀ
ଇଯେନ ।   ଇତି ।

୨ ଦ୍ଵିତୀୟ ଶିରୀ।—

ରାଜୀ ଅନ୍ୟ ରାଜୀଙ୍କେ।—

ଅମୀଯା ଓଳକ୍ଷଣ କଣୀରାନେତ୍ର ଓଦିଶ୍ୟ
 ନତ ହଇୟା ପୁରୁଷ କର୍ତ୍ତା ଘାଇତୋଛେ କାହାର
 ମାତ୍ରି ତାହାର ଓଳ ସାଧ୍ୟା କରେ । ଅନ୍ତରୁ
 ଓଳ ଅମୀଯା ଝାନ ଓ ଆପୁମିତ ସଜ୍ଜ ହଇଲେ
 କୁଞ୍ଚିତ କହିତେ ପାରିବା ଇହାତେ ଯାନୁଷେର
 ଓଚିତ ତାହାର ଓଳାଓଳ ପୁମିତ ନା କରିଯା
 ଅମୀଯା ଓଳାଓଳିଶ୍ୟ ଆଜୀଯ ଦିବରନ ନିବେଦନ
 କରେ ଏତାରନ୍ୟାନ୍ତେ ଇହାର ଅସିକେ ଦୋଷ ।—

ଏକ ଦିବମ ଗତ ହଇଲ ଶ୍ରୀ ଗିଯାଛିଲ
 ମୁରନ୍ତିରେ ରତ୍ନକର ରାଧା ବାଲକବାଲବରସି
 ଏହି ମରଙ୍ଗାରେ ପୋଷ୍ୟ କିନ୍ତୁ କାଳ ହଇଲ
 ଏଧାନକୁର ମହିତ ନଷ୍ଟତା କରିଯା ଆପନକୁର
 ଅନୁଗତ ହଇୟାଛିଲ ତାହାତେ କି ହ୍ୟ ନଷ୍ଟ
 ପୁରୁଷ ଲୋକେର ଅଭାବ କାହାଚ ଅନ୍ୟ ଏତ

ଇଟେ ପାରେ ନା । କାହିଁଙ୍କଠେ ଓହାନେ
ଓ ତଦନୁକରେ କରିଯା ମୁଖ୍ୟାବିନ୍ୟାତେ ପରଗିଲେ
ବକ୍ଷପୂର ଯାହା ଚିରକୋଳାବରି ଏ ଅଧିକାରେ
ଭୁକ୍ତି ତାହା ଦୟନ କରିଯା ତୁମ୍ଭାଶ୍ଵର ପୁଜା
ଲୋକେର ପୀଡ଼ା ଦୟାୟ ତାହାକେ ନିରସ୍ତ କରା
ଅତି ମାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୟ କଥା । ଏବଂ ବକ୍ଷପୂର ଆପଣି
କାର ଅଧିକାରେ ନିକ୍ଷଟାବତ୍ତେ ବିବେଚନୀ କରା
ଗିଯାଇଲ ତାହାର କିଛୁଇ ବିଦିତ ହେଲ ନା
ଭାବିଲାମ ବୁଝି ଆନନଦୀର ଓହାନେ କୋନ
ବିଭୁଟ ହେଯାଇବା ନତୁବା ଇହାର ଦମନେର ଗୌଲ
ଫାଲେର ନିଯିତ କି । ଅତ୍ୟଦୂରେ ଏହାନକାର
କୁଞ୍ଜ ଜନ ଦୈନତ ମୃଗୀଯା ଜଲେ ଯାଇଯା ତାହାର
ନିବାରନ କରିଯାଇଛେ । ଏବଂ ଏହାନକାର
ଭକ୍ତୁମ ହେଯାଇସ ବକ୍ଷପୂରେ ଏକଟା ଗତ ନିର୍ମାଣ
କରିତେ ତାହା ଓ ପୁନ୍ରସ୍ତ ହେଲ ପ୍ରାୟ । ମେ ମସିବ
ବିଟରନ ଆବଶ୍ୟକ ହେଯା ଥାକ୍ରିବେନ । ଆମି
ବୁଝି ଆନନଦୀର ବିନ୍ଦୁରୁ ମାହାତ୍ୟ ଏହିକୁ ଦିଯା

इहेते पांचिवेक। यथा काँवर्ये महीये
 तार आवश्यक हय यात्रानि इहेले त्रुटि हो
 देखना एहे एहे महज विदेचना अनुःकरन
 विर्तिता रुपितेजिल। इति ग्राम्ये आपन
 काँवर्ये लोकेव निवेदनकर्मे ओलिं नि
 ष्टके आप्यायित हआ गेल आपनकाँव
 साहस पराकर्मेर विवरन जात इतन नितांत
 आलूदित जानिवा। आपनकाँव मनुष्ये
 केह मिर इहेते पांचे ना मेना ओ मेह मउ
 विजग्नी विधाता अडपव इहे इहेते आदृ
 अस्ति कि। इहाते अनुशासने जाता गेल
 एपानकाँव दिवावीन्युकु इश्याजेन गटो
 अस्ति आतम्भर विषय ए मकल विषयेते
 क्षमतापेक्ष इश्या थाकिवा किन्तु अवदीन
 कुदन ए विषयाते दर्शक अतिशय रुपिवेन ना।
 यद्यपि सांख ए ममकु ग्राजागीवेव मताघ
 याप्यावटे किन्तु आर्यार प्रायस्ते इहेते पांचे

ल। आगि तुझि पांदीय पूर्णी माट्रेइ एक
 अ०-श्व इडेते उद्गुव कुराच ताहार भिन्न॑ नहे
 ए मकुलि नम्बर आज्य याहा आजे कुला ताहार
 देख्ये याए कि ता मन्देह ये बस्तु अर्ति आल्ल
 कालेर विष्यु ताहार अहक्कार दिष्टल दर्प/
 ओ अहक्कार भगीरानेर आननार शोडा ताहा
 अनोर विष्युत नहे एउदर्पे मकुल मृष्टि
 अति संग्राम्य बस्तुडे उ॒पम कुरियाउन
 उथाच लोक ताहारि प्र॒लोडी यात ना हय
 विवेचना कुरिबेन। नाहक्कारांच पंडो ब्रिपु
 ए समस्त लेख्या पाइडेजे आननकार हितार्थ
 जानिवेन अत्य यात नहे दर्पश्व भगीरानेर
 नाय ताहार प्रुति दृष्टि कुरिया मदा माव
 दीन घाक्किबेन। ऐश्वर्या वीर्य क्षमता कृप
 ईन वल पंडोक्य समस्तइ अनित्य अहक्कार
 यात दूष्ट पूयवूकालेर यहांच राजागाव पृथु
 माळाडा दिल्लीप भगीरथ पूर्वांत्रिय यापन याहार

ଆହକୀର ହଇୟାଇଁ ତାହାର ଦସନ ତୁଳନା
ହଇୟାଇଁ । ଅତେବ ତୋଯାର ଆୟାର ଆହକୀର
ଅତି ଅନୁଚ୍ଛିତ । ଦେଖ ଏଥାନ ଦିଯା ଆହକୀର
ହିଲେ ହିତେ ପାରେ ଯେତୁ ଆପନଙ୍କାର ଆନୁ
ଗତ୍ୟ ଏଥାନଙ୍କାର କାରନ ଏଷତଃ ଅନେକ । ଆର
ଆର ଓ ଏହି ଶତ କୁରେନ ଐଶ୍ୱର୍ୟର ବାହଲ୍ୟ
ଯଥେଷ୍ଟ ସାମନ୍ତର୍ଦୂଷ ଅନୁଯାୟି ଉତ୍ସବର ଅନୁ
ଗୁହାତେ ମୟ୍ୟବ୍ରତୀ ବିଜୟା ବୈରି ବ୍ୟାପକ କାଳ
ଶାଯୀ ହିତେ ପାରେ ନା । ଶୁଣି ଯାତ୍ରେଇ ତାହାର
ଦସନ ହୁଁ ଆନୁଗତ ଲୋକ ଯହାନନ୍ଦଯୁ ଏବଦୀଯ
ଲୋକଟୌ ଏଥାନଙ୍କାର ପୁତ୍ର ପାଲନେ ଅନୁଗ୍ରତ
ଆମସୁଦୁ ଅଧିକାର ପୂଜା ଲୋକ ଏଥାନ
କାର ସୁକ୍ଷମ ବିଚାର ଓ ଅଭିନିତତା କ୍ଷେ
ମୟ୍ୟବ୍ରତୀ ସାମାଜିକ ନିରିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
ତାହାତେ ଓ ଆହକୀରେର ସମତି ଏ ଅଞ୍ଚଳେ ହିତେ
ପାରେ ନା । ଇହାତେଇ ଭଗିନୀ ଆୟାକୁ
ରାଜାଶିରାଜ କବିଯା ତୋଯାରଦିଗେର ମୟ୍ୟବ୍ରତ

ବିଷ୍ୟାତ କରିଯାଇନ । ଏହି ଆପାର କେବଳ ନା
ମୁନ ଓ ନିରହକ୍ଷାରିର ଲକ୍ଷନ ଜୀବିତା ନିଷିଦ୍ଧା
ଇନ ଆଖିନକୁର ବାନ୍ଧୁ ମୃଗ୍ୟାତେ ଏ ଅଙ୍ଗଲେ
ଆଗମନ କରିଯାଇନ ଇହାତେ ଆତମ୍ଭ ହୟା
ଗୋଲ କୁପ୍ରକ ବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମେ ଏ ରାଜବିନୀତେ
ଆଖିନ ଆମିଯାଜିଲେନ । ନତୁର ଆଖିନକୁର
ବାଲକ ଏତ ସତ ହୈଯାଇନ ଉଥାପି ଏଥାନେ
ଆଇମେନ ତାଇ । ତାଲ ଏହି ବାର ଆଇମନେ
ମରୁନ ବାରେର ଆତମ୍ଭ ଜୀବା ଯାଇବେକ ।
ଆଖିନକୁର ଲିପିଭୂକ୍ତ ତାହାକେ ମହର ହୟି
ପୁରେଶ କରାଇଯା ଆନିତେ ଲୋକ ପାଠୀନ ଗୋଲ
ଯଦ୍ୟପିମ୍ୟାବ ରକ୍ଷପୁରେଶ କେଲ୍ଲାଯ ଓ ପୁତୁର ଯଡ
ଲୋକ ଆଜେ ଉଥାପି ବାଲକେର ଆଗମନ
ଆତମ୍ଭକ୍ରମେ ଆର ହାଜାରଦଶେଣ ମେନୀ
ତାହାର ଆଗବାଢ଼ାନ ଜନ୍ୟ ପାଠୀନ ଗୋଲ ତାହାର
ନିଷିଦ୍ଧ ଆର ତାରନା କରିବେନ ନା । ମମ୍ଭତି

ଶିରମୀ ଦେଖାଶିଥ ନଷ୍ଟତା କରିଯା ଆହୁମୈକ
ମାଲାର ବାଦୀଳ ଭାଙ୍ଗିଯା ଦିଯାଜେନ ତାହିକ
ପୁତ୍ରନନ୍ଦାରେ ଏଥାନକାର ଲୋକ କିମ୍ବାଜେ ଦମନ
ହଇବେଳ ତାହାତେ କି ହୁ ଆନନ୍ଦକାର ଓ ଅଫଳ
ଏ ବାଦୀଳେ ରସା ପାଇ ତାହାତେ ମନୋଧୋଗ
କରିବେଳ । ଏଥାନ ଦିଯା ଯେ ଆନୁଗତ୍ୟ ହିତେ
ପାରେ ତୁଟି ହିବେଳ ନା । ଇହୁ ଆପନି
ଯାଇଯା ତୋମାର ଓ ଅଫଳ ଯାହାତେ ରସା ପାଇ
ତାହା କରି କିନ୍ତୁ ଏଥାନେ ଆହୁ ଆନେକ
ଲୋକ ଏଥାନକାର ମହିଳା ବିମକ୍ଷତା କରିଯାଁ
ନଷ୍ଟତା କରିତେ ଓଦ୍ୟତ ତାହାରଦେର ଦମନ
ନହିଲେ ଏଥାନକାର ଓପର ବିପତ୍ତି ହାନେବୁ
ଆଟକ ହିତେ ପାରେ ନା । ଏହି ହିଜ
ତାହାର ବାଦୀକ ଉପାଚ ତୁଟି ହିଲ ନା । କୁଣ୍ଡ
ହାଜାର ମେତା ମଧ୍ୟେ ରାଜୀ ନବକୁମାର ଆନନ୍ଦ
କାର ଆନୁଗତ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରେରିତ ହିଲ ଇହା
ଦିଯା ତୁଟି ହବେଳ ନା । ଆହୁ ନିଗୂଚ ପୁମ୍ବନ୍ଦୀ

ଅନେକ ଘାହା ଅଲିପ୍ତ ଡାହା ଇନି ପୌଛିଯା
ଆଖିନକୀର ମୁଗୋଚିର କରିବେନ । କୋଣ
ବିଷୟ ଭାବନା କରିବା ନା ଇହା ଦିଇଁ ଅନେକ
ଅନୁଭିତ୍ୟ ହେବେକୁ ଆଶି ଓ ଏହି ଲୋକେର
ଦିଗେର ଦସନ କରିଯା ଆଖିନକୀର ଓ ଅଫଲେ
ଅହଶ୍ୱ ଆମିବ ଇହାତେ ମନ୍ଦେହ କରିବା ନା
ହୁବା ପୁତୁଳ କୁବା ଯାଇବେକୁ । ଇତି ।—

ରାଜା ଅନ୍ୟ ରାଜୀକେ ।—

ରାଜୀଶ୍ଵର ହିନ୍ଦୁଶାନ ମାଧ୍ୟ । ଯହା ଦର୍ଶଯେ
କୁମା ଅତିଶ୍ୟ । ଶାରଲାନୁଷ୍ଠରନ କବେ ହେଯ ବରନ ।
ଶକ୍ତିଶତ ସୀର ଅତି ମହାବୀର । ଆଞ୍ଚା ଲୋକ
ପାନ ବୈରି ଯଦ୍ଦକାଳ । ଶ୍ରୀଯାନ ଓନ୍ଦିର ମହା
ରାଜ ରାଜେଶ୍ୱର ରାଜ । ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତିର ସାହ୍ୟ
ଆକୁଙ୍କାପ ମାହାତ୍ୟ ଲିପି ଲେଖ୍ୟ ଯହିତେଜେ ।

पूर्वाबस्थि ए देश ओ अज़क्कल रुदाचित्त
 भोदाभेद करा छिल ना । एम्हूटे राज्यहै एक्षे
 परामर्श मित इरानीनु किछुकाल गत हइल
 एपानकार अनुष्ठकरन आन्यात्य कार्याप/
 चक्षीन्वित छिल । अउपर पंत्र पाति लेखा
 पंडार विषय इक्षित छिल । एथन आपनि दुखि
 एपानकार लेखा पंडा पाओनेर गत्कुर्यात्ते
 अनुष्ठकरन भिन्नतार कवियाजेन विशेष
 लिखिवेत । स०पुत्रि पारिशना राज्य घाहा
 एपानकार ओ अपानकार मर्दाम्बल राज्यारु
 राजा परशंनाप पूर्वेव मूर्खातांदित छिल
 एथन पूर्व पुत्राहान्वित से राज्यारु पुर्जा
 गावेर दुश्यत उहारी पोछाइतेजे । एই
 मत आपानकार अण्णने ओ पोछाइया
 थाकिवेकु । इहाते आमारु ओ आपानकार
 मनोयोगी नाह कराते लोक दीम्ह विकल्प
 किन्तु आमारु केनना अनुष्ठकरन अन्यादिगी

ଦ୍ୟାକୁ ମହନ୍ତ ଛିଲ । ଆପଣି ଓ ଇହାର
ପ୍ରତ୍ୟେକାର କୁରେନ ନାହିଁ ଇହାର କାରନ
ଦିବେଚନୀର ବାହିର ଇଲେ ଏଥିନ ପୁଜା
ଲୋକ ଆମାର କାଳେ ପୌର୍ଜ୍ୟା ଆଜ୍ଞା ନିବେଦନ
କରିଲେଣ ଅତେବ ଇହାରଦେର ଆନୁଗୀତ୍ୟ କାରନ
ପେରଶନାଥେର ଦସନ ଆବଶ୍ୟକ ଏପାନଙ୍କାର
ସୈନ୍ୟ ମହନ୍ତ ସାଜନୀ କରିଯା ବାହିର ଇହୋଳେ
କତକ ଏପାନେଇ ଆଳେ । ଆମ୍ବା କଲ୍ୟ
ଯାଇବେଣ । ଆମାର ଇଚ୍ଛା ଏ ମହାରାଜ୍ୟର
ପୁଜାରଦେର ଓ ପେକାରାଟିପେ ଆପଣେ ଓ ମଜ୍ଜୀଯାନ
ଇହ୍ୟା ଯଦି ଓ ଅଫଳେ ଅନୁରୋଧ କୁରେନ
ଚିରକୁଳେର ମନୋଦୂଷଣ ଓ ଭୟାତ୍ୱ ଦୂର ହୁଏ ଏବଂ
ଭାବାନେର ମୃଷ୍ଟିର ଦିଗନ୍ତେ ରଙ୍ଗା କୁରା ହୁଏ
ଅଂଶାଦ ପାଇଁଲେ ଅଭିନିବେଶ କୁରା ଯାଇବେଣ ।
ଏଦ୍ୟପିମ୍ବାର ଆପଣଙ୍କାର ଆଇମନେର କୋନ
ବୁଦ୍ଧା ଥାକେ କି ଇଟ୍ଟାର ଉନ୍ମିତ ହୁଏ ଭାଲାଇ ।
ପୁରହୂରାଜେରଦିଗେର ଜନେକଙ୍କେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ମଜ୍ଜାତ୍

ପାଠୀଇବେଳ । ମରୁଲ ହାନେର ପୁଷ୍ଟି ପୁଷ୍ଟି
ଲୋକେରଦିଗିକେ ଆଜ୍ଞା ଦେଆ ଗିଯାଇଁ
ମରୁଲେଇ ପାରିଶନ୍ତୟ ଓ ପର୍ମିତ ହଇବେଳ ।—

ଯଦି ଆଖନି ଏକାଙ୍କ ପରଶନାଥେର ଉପରୋକ୍ତ
ମାହୀପ୍ରତୀର କୃଷ୍ଣପତ୍ର ହସ୍ତେ ଲିଖିବେଳ
ଭାବାତେ କାର୍ଯ୍ୟର ବାହା ହଇତେ ପାରିବେଳ ନା
ଅଧୀନକାର ବୈରି ବିଶ୍ଵରୂପ ମେନା ଓ ପର୍ମିତ
ଅନ୍ୟର ବଡ ଏଣ୍ଟୋ ଆବଶ୍ୟକ ଥାକେ ନା ।
କୃତ୍ତିଚ ଲେଖା ଯାଏ ପରିତ ଅନୁରୋଧ ଗନ୍ତନା
କରେନ ବିଶେଷ ଲିଖିଲେ ଯେ କୁତ୍ତବ୍ୟ ହୟ କହା
ଯାଇବେଳ । ନାଟପୁରେର ଦେବଦୀକ ରାଜା
ଆଶାର ମତୀର ମତୀମଦ ପୁଜା ଲୋକେର
ପୁତ୍ରିପାଲନ ଯଥୋତ୍ତି କରେ । ଶୁନା ଗେଲ
ଆଖନକାର ଶୀମଚିର ଦେବାନନ୍ଦ କୃପତୀ ମେ
ଅଶ୍ରୁକାରେ ଓ ପରିଦୌରାତ୍ୟ କରେ ଏ ଅମରିତ ।
ଓଧାନକାର ଲୋକ ଇହାତେଇ ରକ୍ଷା ନତୁବା ଇହାର
ମମୋତ୍ତି ବିଲକ୍ଷନ କରା ଦାଇତ ତାହାର କି

ଆର୍ତ୍ତ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୂର୍ଜନତା କରେ । ଆପନଙ୍କୁ ହାତ
ଆଇମନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଶାର୍ଥ ହଇୟା ଗେଲ ପରେ
ଡାକୀର ନିବାରନ ଅନୁମଳ୍ଲାନ କରିତେ ହିଁବେଳେ
ଆନିଦେନ । ଆପନଙ୍କାର ଦେଶର ବିବରନ ଆନୁ
ପୂର୍ବର୍କ ଜୀବନର ଆକାଶୀ ଶୁନିଯାଇଛି ଓ ଅର୍ଥ
ହୁଏ ରମ୍ଯ ମାନ ଶିଖି ଜଳ ବାଲୁକାପୁଷ୍କ ଦୋଷୀଶ
ହୃଦୟ ବାତାମ ମୁଣ୍ଡିଲ୍ଲ ଦେଶେ ବାତା ଦୁଫ୍ଳାଦି
ଅତି ମୂଳତ । ଲୋକେରା ମର୍ଦାଚାରୀ ମତ୍ୟବାନୀ
ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ ମୁଡାଜଳ ମସର ଯତେ ଓତ୍ସମ
ମାନ ଇଲ୍ଲା ଏକବାର ଜୀବନି ଘାଇୟା ଦୃଷ୍ଟି କରି
ଆନନ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କରା ଯାଏ ମହମା ଅନୁଚିତ ।
ଇହା ଆପନଙ୍କାର ଠିକେ ଅନ୍ୟଯତ ଲଞ୍ଚନେର
ଆଟକ କି ଅତ୍ୟର ଲେଖା ଗେଲ ପାରିଶନ
ହୁଏତେ ବାହ୍ୟବାର କାଲେ ଏ ରାଜ୍ୟ ହଇୟା
ଯୋମିତେ ପାରିବା । ନତୁବୀ କୁର୍ଯ୍ୟ ଏକବାର
କୋନକମେ ସର୍ବଦିଵାରେ ଘାଇୟା ଦେଶ ଦେଖା

ଯାଇବେଳେ ।   ଇହାତେ   ମନ୍ତ୍ରିଙ୍କୁ   ତହିବେଳେ
ମନ୍ତ୍ରଜୀବି ସମାଚାର ନିବେଦନଶିତି ।—

ରାଜା ଅନ୍ୟ ରାଜାଙ୍କେ ।—

ଓନ୍ମିଳ୍କୁ ଦୀନବଳ୍କୁ ଯହାଦର୍ଶଯ ।   ଆଜ୍ଞା
ପାଇଁ ବୈରିଜାଲ ଦୃଷ୍ଟି କରେ କୟ ।   ଯହାରାଜ
କ୍ଷିତିଶାଜ ଦାନେ ଅଛାତର ।   ଦୟାଶକ୍ତ ଅତି
ଶାନ୍ତ ଶତ୍ରୁଲ ଅଭ୍ୟର ।   ଯହାବୀର୍ଯ୍ୟ ଯେଣ ମୂର୍ଖ ପ୍ରତାପ
ଦୁର୍ଗ୍ରୟ ।   ପରାକ୍ରମ ଯମମୟ ରାଜା ଯହାଶ୍ଵୟ ।
ଦୀପଶକ୍ତ ନୟତାର ଶ୍ରୀ ଓନ୍ମିଳ୍କୁ ଯହାରୀଯ ରାତ୍ୟେତେ
ଲିପି ପ୍ରତ୍ୟୁଷରଶିଦ୍ୱ ।   ଏ ସମକ୍ତ କାଳ
ପ୍ରତ୍ୟୁଷତାର ସମୟେ କୃତ୍ତିତନକ ଯାହେନ୍ଦ୍ରାଦ୍ୟାନେ
ଦାମ କରିଯା ନାନା ପୁରୋହିତେବେଳେ କାଳ
ଯୋଗନ କରା ଯାଇତେ ଛିଲ ।   ଇତି ଯଦ୍ୟୋ

ପ୍ରେମୋଳି ଲିଖି ପୁରୀରେ ପୁରୁଷ ହଇଯା ଆମୋ
ଦିତ କରିଲ । ପୁପମାତୋ ଲିପି ଦୃଷ୍ଟି ମାତ୍ରେই
ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ରାଶଲୁତା ହଇଯାଇଲ
ବିବରନ ଜୀବନେ ତାହାର କୈନ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଦୋଲାୟାନ
କିମର୍ପ ସନ୍ଦୂରେ ବିଶେଷ ବିବେଚନ କରିଯା
ଜେତ । ଯଦ୍ୟପିମ୍ବାଣ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମେ ଲିଖି
ଇତ୍ୟାଦିର ଗତ୍ୟାତ ମହିତ ଛିଲ ତାହାତେ କୁ ହ୍ୟ
ପୁନ୍ତ୍ରାୟାନ ସନ୍ଦୂର ଏହି କହାଂଚ ବିବନ୍ଦ ହଇତେ
ପାଇରେ ନା । ଯଦିତୁ ନିତ୍ୟକୁ ହ୍ୟ ତାହା କିନ୍ତୁ ନେହ
କିନ୍ତୁ ଏଥାନକାର ସନ୍ଦୂର ଏହି କହାଂଚିକମେ
ସଦିତୁ କୋନ ଲୋକେର ମହିତ ମସ୍ତିତ ହଇଲ
ତରେ ତାହାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୋନକମେ ହ୍ୟ ନା ।
ପାତିର ଗତ୍ୟାନ୍ୟ ମାନ୍ୟାନ୍ୟ କୁଥା ଏଥାନକାର
ଶୁଭାଶୁଭ ବିଦିତ ନା ହୁଅନେର ହେତୁ ନିବେଦନ
କରା ଯାଇତେଜେ । ଅଧୀନକାର ଲିଖନ ଆଇ
ଲେ ୩ ତାହାର ପୁନ୍ତ୍ରାତରେ ଅବକାଶ ଛିଲ ନା

ଦ୍ୱାରା ଯବଦି ହେଲ ପାଦିଶାତାର ଦୂଷ୍ଟ ପୁଜା
ଗୀନ ଆନନ୍ଦାଯଦିଗେର ଅଧିମେର ମହିତ ଶାକ୍ର
ବତ୍ତା କୁରିଯାଇ ଆକାଙ୍କ୍ଷା କୁରିଯାଇଲ ରାଜା
ନଷ୍ଟ କୁରିଯା ଆନନ୍ଦାର କୃତ୍ସ କରେ ଇହାତେ
ଅମ୍ବାତନ ପୁରେ ଶ୍ରୀଷ୍ଟ ରାଜା ଓ ଘାର ମହିତ
ପରଶନାଥେର ଚିରକାଳୀନବଦି ବିବାଦ ପୁଜାଯଦେର
କୂଣିକ ହେଯା ଏବଂ ଡାହାଯଦିଗେକେ କୁମୁଦନା
ପୁରାନେ ବଶୀଭୂତ କୁରିଯାଇଲେନ । ଇହାତେ
ପରଶନାଥ ବିବୁତ ହେଯା ନିତାନ୍ତ ଶରନାଗତ
ଅହାତାର ପାଦଯାତ ହେଲ । ଶ୍ରୀନେତ୍ର
ଅହକାର ଚାର୍ଵାଚ୍ଚ ଦୃଷ୍ଟିଦେବ ମେନ ପାଦି
ଶନାତେ ମଞ୍ଜୁ ଛିଲ ଏବଂ ଆଶି ଆନନ୍ଦିତିଓ
ତଦନୁକୂଳ ଦେଖିଲୁଏ । ଏ ମହଜ କିମ୍ବା ଦୂଷ୍ଟ
ଲେଦରୁତେଇ ମରାଦିଆ ହେଲେନେ ଆଟେକ ହେବେଳ
ନା । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦକେ ଏ କୋଣ୍ଠେ ବ୍ୟାମୋହେର
ବିଷୟ ହେଲ ନା ଏହି କୋଣ କୁଣିନ କିମ୍ବା ଓ
ମଧ୍ୟାନକାରୀ ମୁମ୍ଭାଦ୍ୟ ହୁଏ ଡାହାତେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

କୋଣେହି ଆଶାର ଅତୁଳିତ ଆନିବା । ଏହି
ଆଶାର ଦୀର୍ଘ ଭୁଲ ବିଷୟ ପୂର୍ବିଭାବରେ
ନାମାନ ପୁରୀ ଅନୁମନ୍ତାତ କୁରିଯାଇଛି ମେହି ମର
ପୁରୀଲୋକର ଦସନ ଥିବା ଅଧ୍ୟାନକେ ଯଶାଶ୍ଵିତ
କୁରିଯା ପରିଶାଳନାକେ ତାହାର ରାଜ୍ୟର କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵ
ଦେଇ ଯାଇଯାଇ ପୁନରାୟ ନିଜ ମାନେ ହାତଭିତ୍ତିରିଲ
ଇତି ଯଦ୍ୟ ପୁରୀ ଭୂତ୍ୟ ପୁରୁଷ ପରଦର୍ଶକାଙ୍କ
ରାଜ୍ୟାଧୀନର ମହିତ ପୁର୍ବର ଆପନଙ୍କାର ପୁରୁଷ
ଛିଲ ଏବଂ ଯାହାର ଦେଶେ ଶେତ୍ରାଶ୍ର ଓ ପଞ୍ଚକ୍ଷୁ
ମୂଳ । ଆଗି ଜାତି ମେ ଆପନଙ୍କାର ପୁରୁଷ
କାଳେର ବାକ୍ଷବ ଏଥିନ ବୁଝି ବେତଣା ହେଯାଇ
ଥାକିବେଳ । ନତୁବା ଏଥାନଙ୍କାର ହିଁମଙ୍କ
ଇତି ନା ମାଜାନୀ କୁରିଯା ପକ୍ଷାଶ୍ଵତ ମହମୁଖ
ଭୂରଗୀକାଳ ମେତା ଅନ୍ତା କୁରିଯା ଏ ଯହିରାଜୀ
ଦୀନୀର ଓ ଉତ୍ତରଭାଗେ ଦିବୋଦୀରଷ୍ଟ କୁରିଯାଇଛି ।
ପୁରୁଣ ଶାକ୍ରାନ୍ତେ ମୈମୈନ୍ୟ ଏ ଅଖଳେ ମନ୍ୟୋଗୀ
କରା ଶିଳ ଦୂର୍ଭିଲେଦକ୍ଷ ମେନାନ୍ତୁ ଓ ଶୁଭ୍ୟନେ

ମୁହଁ ରାଜ୍ୟ ବନ୍ଦକ ଲିଖିତାତ୍ତ୍ଵରେ ପ୍ରାଚୀଦେଶ
ମରଳତାଯେ ପ୍ରାଚୀ ପିନ୍ଧାମୁଦ୍ରା ଓ ପଞ୍ଚମ କୁଣ୍ଡଳ
ଛିଲ । ପରେ ଦୃଷ୍ଟିଭେଦକେବା ପୌଜିଯା ଏକ
କାଳୀନ ମେ ରାଜକେ ପିନ୍ଧାମୁଦ୍ରା କୁଣ୍ଡଳ ତାହାର
ମାଧ୍ୟମରେ ହାଜାର ଗ୍ରିଳ୍ଲ ମହାପୁଷ୍ପ ପରିଦ୍ରାନ
ପାଇଯା ନିଜ ମେତାର ପୁରିଷ ହେବାଜେ । ଦେଖ
ଓସରେଛୁ କଥେ ଏପାନକାର କର୍ମନୁଯୋଗି ଏହାତୁ
ହିସ୍ୟ ଅତିମହଜ ତାଙ୍କ ହେଲ ଅତ୍ୟର ଯତୋଦୀମର୍
କ୍ରତୋ ଜାଗି ଇହାତେ ନିକୁଳନ ଛିଲ । ଏଥିନ
ମରଦ ବିଦୀଶରେ ମନମିଳ ଆନିବା ଦେଖ ଦୈଦ
କଥେ ପାରିଶଳା ଓ ଶ୍ରୀମାନାଶ୍ରିକାର ନିଜାକ୍ଷି
କାରେର ଭୁକ୍ତ ହେଲ । ଏ ଦୂଇ ବ୍ୟକ୍ତି ରାଜ୍ୟ
ତାହା ଆପନି ଜାତ ଆଜେତ ପରଣ
ନାଥିବ ପ୍ରେସ୍ର୍ସରଙ୍କ ଅତ୍ୟର ଏପାନକାର ଶରନୀ
ଗିତେର ଏ ଯତ ବ୍ୟାପକତା ଓ କୁରେନ
ଲିପି ହାତାପୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବାନନ୍ଦ ଓ ଅଧିକାରେର
ଓପରେ କୃପନ୍ତ ରାଜତା କୁରେନ ଏ ଅତି

ଅମ୍ବୁର କୃପା ମେ ଦିଲକଳ କୁପେ ଆନେ ଥେ
ଆସାର ଅନ୍ତଃକୁଳ ଅନୁଗୀତଯଦ୍ଵାନ ନହେ ।
ତାହାତେ ଏଷତେ କୁରେ ଅତ୍ୟବ ଆଶିନକୁଳ
ଲେଖା ପ୍ରାୟେନ୍ୟ କୁରିଲ ତାହାର ପରିବର୍ତ୍ତେ ଯହା
ନନ୍ଦାଶ୍ରଦ୍ଧକେ ତିଷ୍ଠୁର କୁରା ଗୋଲ ତାହାର କୁଳନ
ଆର ଚିନ୍ତା କୁରିବେନ ନା । ଦେବଦାତ ଅତିଶ୍ୟ
ବିକାଳ ବଟେନ ଏତଥେପେ ତାହାକେ ମେନାର
ମଧ୍ୟ ମେନାରତି କୁରିଯା 'ପରଶନାଥେର
ଆଶ୍ୟାପ୍ରତିକରଣ ଆନିବେନ । ଏ ଯଥା
ବ୍ୟାତ୍ୟ ଦିଯା ଆଶିନକୁଳ କୁଦାଚିତକର୍ମେ କୁପନ
କିନ୍ତୁ ହିଁମା ହବେଣ ନା । ସର୍ବ ଉପକୁଳ
ଅବଦୀନ କୁଳନ ବଦିଦେଶୀଶ୍ଵିପେ ଏବଂ କୌମଳୀଶ୍ଵି
କୁରୀ ଓ କର୍ଣ୍ଣଟେର ରାଜା ଏବଂ ଆର୍ଦ୍ର ପାହାଡ଼ିଯା
ଦୂଷିତ ରାଜାଗାନ ଏକବୀକ୍ୟତା ହଇଯା କୁଟକପ୍ରାଚିନୀ
କୁରିତେଛେ । ଶ୍ରୁତ ଏହି ସେ ଆଶିନାର ରୁଜ୍ଯ
ତାହାରଦେର ସାମ୍ନିଦିନ ତାହା ସାତିରେକୁ ତାହାର
ଦେଇ ଦମ୍ଭୁବ୍ରତିର ଗିମନାଗିମନେର ପଞ୍ଚଅନ୍ୟାନ୍ୟ

ଆର ନାହିଁ । ଅତେବ ଠୀଏହାଇଯାଇଁ ଆପଣଙ୍କ
ଛୀକେ ଥୁମ୍ବମ କୁରିଯା ମନୋଭୀଷ୍ଟ ମିଳି କହେ
ଏ ବିଷୟ ବିସ୍ତାରିତ ବିବେଚନ କୁରିବେ । ଏ
ଥିବ ମନ୍ଦ କୁଥା ହିଲ ତାହାରୀ ନିତାଳ୍ପ ଦୁଷ୍ଟ
ଲୋକ ଅତେବ ତାହାର ମଧ୍ୟନେତ୍ର ମାୟଗୁଁ
ଆପଣଙ୍କାର ଉପମିତ ନାହିଁ ତାହାର ମାହାୟ
ପ୍ରାପନ ଦିଯା ନା ହିଲେ ହିତେ ପାରେ ନା ତାହା
କୁରିତେ ହବେକୁ । ଏତ୍ତଥେ ନିବେଦନ ଲେଖା
ଯାଇତେଇଁ ଆପଣଙ୍କାର ଆକାଶୀ । ଏ ରାଜ୍ୟ
ଆବଲୋକନ କୁରିଯା ମୁୟ ପର୍ଯ୍ୟାଟିନ କୁରିତେ
କୁରିତେ ଇହାତେ ଦୁଇ ହିବେକୁ ଆପଣଙ୍କ
ନିର୍ବିରୋଧେ ପାରିଯା । ଏ ଦେଶ ଭୂମନ ମୁଖ୍ୟନୁଦ୍ଵାରା
ହିବେକୁ । ଯଦି ଅନୁଯାୟି ହୟ ଆଶାର ଇଚ୍ଛା
ଆପଣ ଆକାଶୀ ମାନ୍ଦି କହନ ଦେଶ ବ୍ୟକ୍ତାଧେ
ଦୃଷ୍ଟିଭେଦକ ମେନାରଦିଗିକେ ହାଜାର ଦିଶେକୁ
ଜୁବଳି ଇତ୍ତାହି ମରବ ମୟେତ ପାଠୀତ ଗୋଲ ।
ଅନ୍ୟ ଛିନ୍ଦାର ବିଷୟ ନାଇ ଜାନିବେନ ଯଦି ଓ ଇହାକୁ

ଛିଗ୍ନ ଦିଲ୍ଲୀ ତୁଟି ଦେଖାଯାଏ ତାହାରଦେଶ
ଅହାୟତୀର ଜନ୍ୟ ଏପାନକୁଠ ମନୋଧୋଗ ହବେଣୁ
ଆନିବେନ । ଆପଣେ ତୁରା ଏ ଅଳ୍ପଲେ ମପରି
ବୌରେ ଆମିବେନ କୋନ ବିଷୟ ତାଦନ୍ତା କରିବେନ
ନା । ଏଥାନ ଦିଲ୍ଲୀ କତ୍ତି ଲୋକେର ସାହାଧ୍ୟ
ହଇତେଜେ ଆନିତିତୋ ଏପାନକୁଠ ଅତି
ଆଭୀଷ୍ଟ ଓ ରାଜ୍ୟ ନୂର୍ଦ୍ଦିବବି ଅନ୍ୟାନ୍ୟକୁଠ
ଜୀନା ଜିଲ ନା ଏଥିନ ତଦସିକ ହଇଲ ଆନିବା ।
ଆନିନାର ମପରିବୌରେ କାଳଯାନନ୍ଦା କୋନ ଯତେ
ହଇତେ ପାରିବେଣ । ନିବେଦନମିତି ।—

ରୂପା ଅନ୍ୟ ରୂପାଙ୍କେ ।—

ଫଳାଚର ମୃଷ୍ଟି କର୍ତ୍ତା ପେଇ ମହାଶୟା
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁଣ୍ଡି ହୟ ତାମ୍ର ବର୍ଜ ନୟ ।

ମୃଷ୍ଟି କୁର୍ତ୍ତା ଜୟଦୀତୀ ଅନନ୍ତ ଆଖିନି
ତାର ଉକ୍ତେ ବ୍ରିଜୀତେ କୁର୍ତ୍ତ ନହେ ହୀନି ।
ଏ ଜୀବେ ଶତ୍ରୁ ଆଜେ ରାଜାଗୀନ
ଯେହେ ଉକ୍ତ ମେହେ ଶକ୍ତ ନହେ ଅନ୍ୟଜନ ॥
ତାର ପୁତ୍ର ମନ୍ଦିରି କୁରି କୁହି ଶୁନ
ଅମ୍ବୁଦ ଆଖା ନା କୁରିଓ କୁରାଚନ ।

ଇନ୍ଦ୍ରାନୀନ୍ଦ୍ର ପବିତ୍ର ପୁର ପରଗନୀୟ ଆଖନକୁଠ
ପିତ୍ତାମହ ବାଣୀ ଘନନେତେ ଦୈତ୍ୟମେ କୁତୁଳି
ଦିନ ପୁଣ୍ଡର ହେଯା ଛିଲେନ । ତଥନ ରାଜାଶି
ବ୍ରାଜ ତାର ପୁତ୍ର ଯନୋଯୋଗ କୁରିଲେନ ନା କିନ୍ତୁ
ହିରୀମନ ମାତ୍ର ଦିନ ପୁଣ୍ୟକେ ଆକମନ କୁରିଯା
ଛିଲ । ଏ ନୟନ୍ତ ପୁମଦି ହେଲେ ତାହାର ବାରନ
ହେଲ ତଥାତ ମେହେ ବନ୍ଧୁମତେ ମନ୍ଦୁନୀନେତ୍ର
ଯନୋରଙ୍ଗୁନା କୁରିଯା ମୁନୀଦେ ଶାଶ୍ଵି ହେଲ ।
ମେହେ ସିନୋରିଲମ୍ବେ ତାହାର ପୁଣ୍ୟ କୁପ୍ରକାଶ ଜନମେନା
ଅନ୍ତରୁକ୍ତ କୁରିଯା ଶିଶୁମାତ୍ର ପରଗନୀୟ ରାଜୀ
ନିଃମନ୍ତ୍ରାନ ବିଦ୍ୟାଗ ହେଲେ ତାହାର କ୍ରିଫ୍ଟି

ଅସିକ୍ରାତ କ୍ଷାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷୟେ ମେନାର ପୁତ୍ରାରନ୍ଧବଶେ
ଆନ୍ୟାଶ କିମ୍ବା କରିଯା କିମ୍ବା ଡିଁହ ଆସିକ୍ରାତ କରିଯା
ଜିଲେନ । ନିତା ହଇତେ ପୁଣ୍ୟ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ଓ
କୁଷତ୍ତାଂମ ଛିଲ ବଟେ ଉପାଚ ଏହି ଦ୍ୱାରେର
ଆପେକ୍ଷିକ କୃପା ଅହକ୍ଷିରେ ମତ ହଇତେନ ନା ।
୧୯୦୦ ଅନ୍ୟେର ହି୦-ମା ହୀନ ଜିଲେନ ଏଥିମ
ଶୁନି ଆଖନି ଦୈଵ ପଦ୍ମକାଳ ଲୋକ ଦାନ
ଶୌର୍ଯ୍ୟ କୀତି ଦୀର୍ଘ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ମହା ଅହକ୍ଷିତ
୧୯୦୧ ଦେଶୀମୀରାର ଢର ଯାହା ଚିରକାଳାବଦି ଏ
ମହାରାଜ୍ୟ ଭୁକ୍ତ ଶିରମୀର ମହିତ ତାହାର କୋନ
୧୯୦୩୦-ଶୀ ନାଟି ଉପାଚ ଆଖନକ୍ରାର ଇହୁଁ ନିଜ
ପରାକ୍ରମେ ତାହା ଆସିକ୍ରାର କରେନ ଏ କି
ଆମ୍ବଦ୍ୟ ଭାଲ । ଏ ଓ ଭାଲ ଆଖନକ୍ରାର ମୁହୂର୍ତ୍ତେ
ପରାକ୍ରମ ହଇଲ ଏ ଏହଠୋ ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ ବଟେ
କିନ୍ତୁ ଶୁନ କହି ଅବଦୀନ କର ଏ କି ତୁମ୍ଭି
କୋନ ଯାନୁଷ୍ୟେ ତୁମ୍ଭି କୁଟୁମ୍ବ ପୀଠନୀ କର ଏ

आळलेल्या उपरी ए तोयार्थ कि पुकार इतर
विवेचना कोणी शुनियाच शुनि आहाऱे
शादूल मुक्तिह हो। ए सायान्य विषय
प्रमुख ग्रंथानकार कोटीर वाञ्छन्य हय ना
शूलालेले गळ्याने केशवी नाहि योगे यदितु
होते उवे तोयार कि गतिक होते कोपास
याईवा तोयार महाय वा के एवं डक्कावा
के कृतिते पावे। ग्रंथानकार कोवी यदि
हो उवे पुत्र इन्द्रमध्या कृतिने ओ ना पावे
यक्का ऐडिदिया मेजा योगे यद्यपि कोणे
सैमेन्योते संहार कृतिवे। मळुट्टम्हे
सारवतीन आर्चनार पितृ नितायहेर मूर्खां
किंते मूर्खांतांदित हईया कोनकामे दिन
पात कृतितज टेहाते विरम केन हय एव्हाने
क्षारु महित पुत्रियोगिता करिया तुमि कि
म्हिर कृतिवा। निमद्धाविष्णु राजा बलवत्तराय
याहारु अमर्णामेना एवं दर्शन कु रक्क

তাহার পরাক্রমের সীমা কি যমসম বৈরী
হইলে দৃঢ়ে করে ভেদ। যাহার রাজা
পঞ্চবিংশতি দিবসের পথ বিস্তার মেনার
কোলাহল নিষ্ঠু গুর্জন পুরু এযত যহুওঁতা
নবনৰী নগরের আশে যাহা পুবে তাহার
কৃপন ছিল কি ক্ষযতি আপন শক্তি আকাশ
করিয়া রন করিল রংসরাবরি মে বিরোধি
ঙ্গমিত ছিল। যখন বৈকীণ্য মেনা
আপনারদের পরাক্রমে দণ্ডয়ান হইল
মহজে বলবত্তকে মংহার করিয়া এবং
তাহার পুতিবাদী যে কেহ আসিয়া হইল
সমস্তকে নিয়ারন করিল জরুকোর শুনি
সর্বত্র ব্যাপক করাইল। এপন মে নিমাদ
রাজা এ অধিকার ভুক্ত ইহাতে তোমার এ কি
বুদ্ধি শিবা হইয়া কর বাদ মিৰে হেড সহিত
ভূমি কাউলে এ পুরুক্ত তোমাকে কহি
মারবানু এযতু দৃঃসাহস আর কৃপন

କରିଓ ନା । ତୁମି ଦୈନ ପ୍ରଥାନକାରୀ ଲୋଗୋଟି
ଦରିଦ୍ର ମହାୟ ହୀନ ତୋମାର ଓଠିତ ସଦି ଦେବୀ
ମୌଖାର ଚରେ ତୋମାର ମେତାର ଗମନ ହଇଯା
ଥାକେ ଇହିତେ ମେଘାନକାର ପୁଜାରଦେଇ ଯେ
କିଛୁ କେତି ହଇଯା ଥାକେ ତାହାର ଦ୍ଵିତୀୟ
କୁରିଯା ଦିଯା ତାହାରଦିଗିକେ ପଢ଼ିତୋମ କୁରି
ଯାହାତେ ତାହାର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆନ୍ଦୋଳନ ନା
କରେ । ତାହା ହଇଲେ ରକ୍ଷା ପାଇଯା ତାର । ଯାହା
ହତ୍ତକ । ଏଯତ୍ତ କୁରିଯା ମରାକ୍ଷଦବଗେ ଓ
ମୁମୈନ୍ୟ ଏକତ୍ର ହଇଯା ବୈରିଦିଶ ମେନ୍ଦର
ମାତିନା କୁରିଲେ ବୁଝି ରକ୍ଷା ହିତେ ପାରେ ।
ଏକାରଣ କୀନ ହୀନ ଦୀନ ଅର୍ହକ୍ଷା ଥୋକେର
ବ୍ୟାମ୍ଯାହେତେ ଆମାର ଅନ୍ତର ମାତ୍ର ଦୀତିର ଏବଂ
କୁରେର ବଞ୍ଚ ଅତିକର ଇହାଇ କର କହି ଶୁଣ ଯଦି
ତୋମାର ତାଙ୍ଗ୍ୟାଦୟକମେ ଜାନେଇ ବାହଲ୍ ହୁଏ
ଓବେଇମେ ତୋମାର ରକ୍ଷା ନତୁରା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ
ଯଦି ଦୁଷ୍ଟଯତି ତୋମାର ପୁଣ୍ଡିତର ମଧ୍ୟ ହଇଯା

୩୧

ଥାକୁ ତବେ ଆର ହିତୋପଦେଶେର ଆବଶ୍ୟକ
ନାହିଁ ସେମନ୍ୟ ମାଜନା ବାହିର ହିୟା ମମାଚାର
ଲିଖିଲେଇ ବୈଦିନମ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ହବେଳ । ଇହାର
ଯାହାତେ ଅଭିରଚି କିନ୍ତୁ ଆଦ୍ୟାଇ ଦେବୀମୀଶୀ
ହିୟେ ଲୋକ ଓଠିଇୟା ଲହ ତାହାର ହିଙ୍କନ
ଗୌନ୍ୟ କରିବା ନା । ତୋଯାର ଦ୍ୱାୟ ଗୌଡ଼ାଶିଖ
ଓ ଏକବୟର ମାହେର ମତ ହବେଳ ଓପାୟ କି ।
ଇତି । —————

ରାଜା ଅନ୍ୟ ରାଜୋକୁ । —————

ଦ୍ଵର୍ଷାରି ଭଗବାନ ତାହାୟ ନାହିଁ ଜୀବ
ତେଜ୍ଜାଗନେ ଦ୍ଵର୍ଷଦେ ଇଷ୍ଟୋଜ ଅଜ୍ଞାନ ।
ଆନନ୍ଦାର ମତ ଦିନ୍ୟ କାର ନାହିଁ ଜୀବ
ଇହାତେ ହେବେ ତବେ ମରୁଳ ନିର୍ବାନ
ଶିତ ସେମନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଶଦେ ବିଭୋଲ ହିୟା
ଭୂନର୍ବ ମୁଗ୍ଧ କ୍ରିତି ଦେଖ ମତ ହିୟା ।

ଆଠାର ବିଠାର ହିନ କେନ ଯହାର୍ଥୀ
ପୁତ୍ରୁତର ପତ୍ର ଇଥେ ଶୁନଇ ଶଂଖୟ ।

ବଟେ ଆଖିନେ ଯେ ପୁରୁଷ ଲିପାଯାଇଛେ ମେ
ଧୁମାଳ ପୁର୍ବକାଳେ ଆଶାର ପିତାଶହ ଦୈଵାନୁ
ଗୁହେ ସିନ ପୁଞ୍ଜ ଇଯାଇଲେନ ପରେ ପିତା ଯହା
ହାଜାଁ ଦୈଵଶରୀଯନ ଏତଦର୍ଥେ ଦେଖ ତାହାର
ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତ ଉତ୍ସମାର୍ଗ କହେ ଭଗବାନ ମୃଷି
କାରିଯାଇଛେ । ଆମି ଦୈଵାନୁଗୁହୀତ ଏବଂ
ଆଶାର ସାମଣ୍ଡ ଓ ଦୈଵଶିକ୍ଷିତ ତବେ ଦୈଵେତ
ମହିତ ଅନ୍ୟୋତ୍ତ ତୁଳାତା କି । ନଚଦୈଵାନ୍
ପରଂବଳଂ । ଦୈଵତାର ମହିତ ତବେର ପୁଜ୍ଯ
ପୂଜ୍ୟକତା ମହାନ୍ତ ଆପନି କି ଆଖିନ୍ତାଙ୍କେ ଦାଖା
ନିଯା ଅହକ୍ଷାର ବରେନ ଦୈଵ ଗାୟତ୍ରି ଏହି ଏବଂ
ତାହାର ମୃଷି ଏହି ଏତ ଦେଖ ଯୋଜାତା ମନ୍ତ୍ର
ଦିଲ୍ଲିନେ ପୁର୍ବତି ଯତୀ ଦିକ୍ଷତି ଛିଲେନ
ତାହାର କୋପାୟ ଇଦାନୀତି ଦୁର୍ଯ୍ୟାଦିନ କୁରୁନ୍ତି
ଏକାଦଶ ଆକ୍ଲାହିନୀର କୁର୍ବା ଭୀଷମ ଦ୍ରୋନ

ତାହାର ମହିୟ ଏବଂ ଭଗଦ୍ରତାର୍ଥ ଅନେକୀ ମହା
 ରାଜାନୁଗୀତ ବନବାମୀ ପାତ୍ରଙ୍କ ପକ୍ଷ ଭାବେ
 ମତ ଅକ୍ଷୋହିତୀତେ କି ଏତ ଦୈଵକ୍ୟମେ
 ମଶସ୍ତକେ ମଂହାର କୁରିଯା ଆମଶୁଦ୍ଧ ଅତିଳାର
 ଯୁଶ୍ଚିତ୍ତର ନୃପବର ମଧ୍ୟ ତାର ଦେବ ନାରୀଙ୍କନ
 ଅତେବ ଦୈଵ ରତ୍ନ ମତୀ ହେତେ ହୟ ଦୃଢ଼ ଇଥେ
 ଦ୍ଵିତୀୟ ନାରୀଙ୍କ ରାଜନ ଏଥିନ ଆନନ୍ଦାର ଉଚ୍ଛିତ
 ଦେବୀମୀଶାର ଚର ଧାରା ଆଦୋପାନ୍ତ ଶିର
 ମୀରଦେବ ବ୍ୟାଞ୍ଜିତ ତାହା ଦିଯା ଦୈଵାନୁଗୁହୀତେର
 ଦିଗେର ପୁତ୍ର କରେନ ଏବଂ କଦାଚ ତାର୍ବାନ୍ତର
 ନା କରେନ ତାର ରକ୍ଷା ହେତେ ପାଇଁ ଘନ୍ତ ଆନନ୍ଦ
 କାର ଅନେକ ମେନା ଏଥାନକାରୁ ଅଳ୍ପ ତାହାତେ
 କି କରେ ମହମୁଖସି ଶୃଗୀ ମୁଣ୍ଡିତେ ଏଣୁ
 ମିଠ୍ଠ ପୁତ୍ରର କୁତୁଳା କାକେର ପାଲ ମେନା
 ଗୋଟି କୁରିଯାଇଲେ ତାହାର ଯଦ୍ୟ ଏଥାନକାରୁ
 ଦୁଇଟାରି ରାଜନୀରାକାନ୍ତ ବୀର ଘପେଷ୍ଟ ସାମନ୍ତର
 କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲୁକ । ଏ ଜନ ଦୈଵତାଜନ ଦେବଦତ୍ତ

पर्वातम् सज्जयान् हइले राहाँर माहिय
 सन्मुणी हइदेक तोशार योत्र कि एवं
 कुठ बड़ माहिय आपेनकार रार्य कि यदि
 आपेनकार वाक्षवदग्नि राजानि एकता
 हइया सज्जयान् हयेन दैव प्रादुर्भवे एका
 आशार मृमाहिय ।—————

एकार प्रातापे एहे शुनह राजन
 एहा सिंहे कि करिवे जागि पञ्चगीन ।
 एका तीव्र शत भाइ कुकु पुण्य शामे
 एकेश्वर पूरुन्दर दानव विनाशे ।
 एकेला वामन बलि पाताले लडेल
 एक नरहरि हिरन्याक विद्यारिल ।
 एकार प्रातापे भय कुर महाशय
 अल्प हेतु मवंशेते ना हउ निक्षय ।
 बिवेचना करिवा देवीमीमा शिरमी राज्य मे
 आपेनार तहे अत्यव परवीन लोत वस्त्रित
 हउ तीति शास्त्राङ्क दुर्वैति आकृष्णित ना

हइवेन। लोडे पांपे मृत्यु मारो
 स्कार जानिवेन देख कुकुन्ति ईउराहु
 पंखदिने लोडे कृयिया उत्तर क्षाले ताँहार
 कि गतिकृ हइल आवनि ओ दृष्ट मेइ दमाना
 इय दैवेर महित मावरीन हइवेन विवादे
 प्रावीन्य याइते पांगे। देख जानवान दैवेर
 विवाद करे ना ताँहार मास्फी दमापे परिक्षित
 मे विष पुतिकार विद्याते अति पांगक
 छिल दैव विद्योदीप वाञ्छिल। यन्त्रिया कुहिल
 याहाण्या आज्ञा कुकन कि हेतुकृ कम्यां
 वाञ्छिल। ताँहार विशेष कृयिया कुह
 आयरा ए पुस्ति कृपन शुभन करि नाहि।
 रुज्जा कुहितेज्जेन उबे तोप्पडा यनो
 योगी कुरह ए याभारातेर एक आद्याय
 द्वापर युगान्ते भावउव० त्तो अजिमन्यु
 मन्त्रिति महाराजा परिक्षित मातृ मत्तावादी

ତିତେନ୍ଦ୍ରିୟ ମର୍ବ' ପୁରୁଷୋତ୍ତେ ଶିକ୍ଷଣ । ॥ ଏହା
ଦିବମ ମୂରିଯାତେ କାର୍ଯ୍ୟକମେ ଅମାତ୍ୟ ଓ ମେନା
ଗିନେର ମର୍ବ ହଇତେ ଡିବି ହଇୟା ଦୈବେ ଦୂର
ବନ ପୁରେଣ କରିଯାଇଲେନ ଅତାକୁ ଶୁଣୁ
ତୃଷ୍ଣାକୁ ହଇୟା ଜନ ନା ପାଓନେତେ ବିବୁତ ଅଳ
ଆମେଷନ କରିବେ ॥ ଦେଖେନ ଏହା ରମ୍ଯ ମଳ
କିନ୍ତୁ ଅଳ ନିକଟେର ଯାଦୀ ଦେଖେନ ନା ଏହା
ଜନ ଘୋନ୍ଦୁତ୍ତେ ରମ୍ଯାଙ୍କେ ତାହାକେ ବାରୁ
କିଜାମା କରିଲେନ ତାହାତେ ଓଡ଼ତର ନା ପାଇୟା
କୋଣାବ୍ରିତ ହଇୟା ମେହେ ଛାନେ ମୃତ୍ୟୁ ମର୍ବ
ଛିଲ ତାହା ମେହେ ମୁନିର ଗଲାୟ ବେଢନ କରିଯା
ଦିୟା ପୁରୁଷନ କରିଲେମ । ମେ ମୁନିର ପୁର୍ବ
ଆମୟା ପିତାର ରିଗତି ଦେଖିଯା ଓଷାଧ
ଓଷାଧବ୍ରିତ ହଇୟା ଜଳ ହଚେ କରିଯା ଶାପ ଦିଲ
ଯେ ଜନ ମୃତ୍ୟୁମର୍ବ' ଆମୀର ପିତାର ଗଲାୟ
ଅତାଇୟାଙ୍କେ ଅଦ୍ୟ ହଇତେ ମଞ୍ଚ ଦିରମେ
ତାହାକେ ଉକ୍ତକ କାଳମର୍ବ' ଦୁଃଖ ପଣ୍ଡାଳ

कौल विद्वित इल मे बाकि छिल राजा
परिष्कित। महायुनि योन उम्मि हइया विवरन
जैनेते अत्यन्त शोकात्मुर हइया पुण्ड्रके
कृहिलेन पुण्ड्र महाराजा परिष्कितके शास्त्र
गुस्त करिल। ए अनुचित क्रिया आमार आशुमे
अतीथि हइयांजिल आमरा ताहार आतिथि
करिते अभाजन हइलाए मे आमारके जाति
जिल नां ताहाते यदितु किछु अपराधि करिया
थाए ताहाते ए महाशासन सांति करन अति
अविचार अउधर ताहाके शापांतु कर।
मूनिन्द्र निवेदन करिल पितॄः आमि महा
कोपे ए शास्त्र दियांजि इहार विमोचन
आमार मार्य नहे इहा जानिया ये कुरुरा
हय आज्ञा हउक। इहाते मे क्षमि विमष/
हइया विस्तर रोदन कृहिलेन एवं तानिलेन
अमोघ बुद्धशास्त्र योठन हइते पाँरे ता
ताहार एक शिघा दिया राजाके समाद

ଦିଲେନ ରାଜୀ ମର୍ପିବାରେ ଦୁଃଖଶାପାଥ୍ ଭାତ୍
ହଇଯା ଏଣୁ ମୁକ୍ତି ଦୂନେର ଯଥେ ଏଣୁ ମଙ୍ଗ
ବଢନା କରିଯା ତାହାର ଉପର ରତ୍ନ ମଣିତ
ଦିଲୋଜେର ମୂଳ ବୁଢନା କରିଯା ତାହାତେ ଅବଶିତି
କରିଲେନ । ଏବଂ ଆନେକ ମର୍ପିଦୟର ଓହା
ଗାନ ଦୂନେ ଆପନାରଦେର ଔଷଧି ଓ ଔନ ମନ୍ଦୁ
ମୁଖନା କରିଯା ରହିଲେନ । ଏହି ମତେ ସଞ୍ଚ ଦିବମ
ଗତ ଇଲେ ମନ୍ତ୍ର ଦିବମେ ଉକ୍ତକୁ ମର୍ପରାଜ
ବୀକ୍ରଦଗାନେର ମହିତ ପୁସ୍ତକ ହଇଯା ଗତି
କରିତେଜିଲ ମେଇ ଯତ କମ୍ପନ ଦୁଃଖନ ଦରିଦ୍ର
ଦୀନ ଓ ମୁଖ୍ୟାତି ପାଇନେର ଆଶ୍ୟ ରାଜୀ
ପରିକ୍ଷିତକେ ଯର୍ତ୍ତ ବିଷ ଝାଲେ ରହା କରନାଥେ
ହୁବ୍ରି ହୁକ୍ତିନାୟ ଗତି କରିତେଜିଲ ।
ପଥେର ମାଦ୍ୟ କାମକପୀ ନାଗରାଜ ଦୁଃଖନେ଱
ଦେଖେ ଗତି କରିତେଜିଲ ହିତକେ ଦେଖିଯା
ଜିଜୀମା କରିଲ କହ ଦିଜ କୋଥାଁ ଗମନ
କରିତେଜ । କମ୍ପନ ଦଲିଲେନ ଶୁନିଯାଇଛି

आद्य उक्तकु नामा राजा परिष्ठितके द०.शन
कुरिवेकु आग्नि उक्तमन्त्र बले ताहाके रक्षा
कुरिव इहाते आर्यार ऐहिक नारत्रिकुर
दूयेरि एल इहेवेकु। इहा शुनिया नाम
बलिल तुमि निर्वोदि बुक्तन कार मार्य रक्षा
कुरेउ उक्तकु द०.शने। द्विज बलिल एयत
हेन कह उक्तकु कोंन छार आग्नि उक्तमन्त्र
पुतावे अवावे राजाके रक्षा कुरिव। एकपा
शुनिया नामा कोंपास्त्रित इहया बलिल आग्नि
उक्तकु शुन तुमि कि मत ओरा देखिव देख आग्नि
दृक्षे द०.शन कुरि रक्षा कर देखि। एयत
कुहिया निज शूति दीरिया घाइया द०.शन
कुरिल वृक्तके ताहार महाविषानले वृक्त
अग्नले उम्म हहया गोल। उक्तकुलां ओरा द्विज
ओलम्भन कुरिया ताहारि एक मूळि उम्म दीरन
कुरिया पुनर्वार मेहि गते महामन्त्राभिषिक्त
कुरिया शूष्टिना कुरिले ताहाते एकटी अस्तुर

ହଇୟାମେ ଦାଣେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇତେ ୨ ପୁନର୍ବସ୍ତାରୁ ମେଟେ
ପୂର୍ବର୍ମତ ବୃକ୍ଷ ହଇଲ ତାହାର କିଞ୍ଚିତ ବିତେମ୍
ହଇଲ ନା । ତାହାତେ କୁଞ୍ଚାହରନ କୁରନ ଏଣୁ
ଦ୍ୟାଦି ଆହେଇଲ କୁରିଯାଛିଲ ଏବଂ ବୃକ୍ଷର
ମହିତ ଭମ୍ଭ ହଇଲ ମେ ଓ ଆଶ୍ଵର ଜୀବନ
ପାଇଲ । ଏ ମଧ୍ୟକୁ ମେଘିଯା ନାଗରାଜ
ବିମୟ ହଇୟା ଦୁଃଖନକେ କହିତେଜେତ ହିଜ
ଆୟି ଜାନିଲାମ ତୋମାର ଶକ୍ତି ଆଜେ ଆମାର
ଦୁଃଖ ରକ୍ଷା କୁରିତେ କିନ୍ତୁ ବିପୁଳମ୍ ଦୈଵ
କିମ୍ବା ତାହାତେ କିମ୍ବତେ ରକ୍ଷା କୁରିବା କାହିଁ
ଶକ୍ତି ରକ୍ଷା କରେ ଦୈଵ ନିର୍ବଜନେ ଘନିତୁ
ତାହାତେ କେହ ହୟ ଶକ୍ତିମାତ ଦୈଵ ଦିଲୋବେ
କାହିଁ ନାହିଁକୁ କୁଳ୍ୟାନ । ଶୁନ ହିଜ ତୁମ୍ଭି
ଦରିଦ୍ର କିଞ୍ଚିତ ବିନାପ୍ରେ ଦୈଵର ବାଦୀ ଜନ୍ମା
ଇତେ ତାହ ଇହା କୁରିଓ ନା ଆୟି ତୋମାଙ୍କେ
ଏକ ମହାଦିନ ଦିଵ ଯାହା ତାର ଭାଗୀରେ ନାହିଁ ।
ଏତ ବଳି ନାଗ ରାଜ ଆପନାର ମନ୍ତ୍ରକୁ ଇଇତେ

ଶବ୍ଦିକାରୀ ଦିଲ ଶାତ୍ରୀ ଯନ ମୋରୀ ପୁତ୍ରଦିନ
ପୁନଃରୁହେ । ହିଜ ଭାବିଲେନ ବିନ ପାଇଲାମ୍
ବୁନ୍ଧଶାବ୍ଦୀରେ ଦୈର ବଟେ ଅତ୍ସବ ଦୈଵେର ମହିତ
ବିରୋଧୀ ଅନୁଛି ବିନ ପାଇୟା ବାଶତ୍ରୀ
ପୁନବର୍ଦ୍ଦାତ୍ ନିଜାଳୟ ଗମନ କୁରିଲେନ । ଅତ୍ସବ
ଆନଦାନ ଲୋକ ଜାନେ ଦୈର ବିରୋଧୀ ଭଦ୍ର ନାହିଁ
ବିବେଚନା କୁରିଓ । ଶନ୍ତୀରୀ ଜିଜାମା କୁରିଲ
ଶହାରାଜ ପରେ ମେ ମନ୍ତ୍ର କି କୁମା' କୁରିଲେନ ।
ରାଜୀ କହିତେଜେନ ଶୁନ ନାଗ ଦୂତମୁଖେ
ମମ୍ବାଦ ପାଇୟା ଜାନିଲ ରାଜୀର ମହିପେ
ବୁନ୍ଧନ ବାତିଯେଣ ଯାଇତେ ପାରେ ନା ଅତ୍ସବ
ତାହାର ପରିବାର ମଧ୍ୟକୁଟି ଦିଜକଣ ହେଯା
କୁତ୍ତାଲିନ ହଳ ଓ ପୁଷ୍ପ ରାଜୀକେ ଆଶୀର୍ବାଦ
କାରନ ହାତେ କୁରିଯା ଲାଇଲେନ କୁମରନୀ ନାଗ
ରାଜ ତାହାର ଏକ ହଳେର ଯଦୀ କୀଟକଣ
ହେଯା ପୁରେଶ କୁରିଯା ରହିଲେନ । ନାଗ
କୁଳିତ ବେଳା ବକି ଥାବିତେ ଯାଇୟା ରାଜୀର

সমীনে উপস্থিত হইয়া সেই ঘলও পুরু
রাজাকে আশীর্বাদ করিয়া দুক্ষন শঙ্গীর
মধ্যে বসিলে রাজা কহিলেন এ কি হইল
সুর্য অনুগত হইল আমিয়া অমোহ
দুক্ষনশীর্ষ ব্যুৎ হইল এ কি চমৎকার
ইহাতে আশাৰ বশোৰ্ণ অন্বিতে এই
কহিতে। সেই আশীর্বাদীয় ঘল ভূত
করিতে তাহারি এক ঘলেৱ মধ্যে দেখেন
এক কীট অতি শুদ্ধ কৃষ্ণবন্ধু তাহার মুখ ইতু
বন্ধনে দেখিয়া রাজা কহিতেছেন শুন তোমরা
মবে দুক্ষনশীর্ষ ব্যাত্যয় হয় এত ভাল নহে
অতএব এ কীট উক্ষক হইয়া আশাৰে
সংহার কৰক। এত বনিয়া দুক্ষনালুতে
কীট পুইয়া বলিলেন এ উক্ষক হওুক সুকলি
বলিল হওুক না। কুমুকুণ্ডী নাম নিজ মুক্তি
বিরিয়া রাজাকে নাশ করিয়া অন্তরিক্ষে গতি
করিয়া পুরুণ কৰিল রাজাৰ শরীৰ দিষ্ঠানলে

ଦୋହନ ହିୟା ଗେଲ । ଆର ଯେ ଲେଖିଯାଇଲେନ
ମେତା ମାଜାନ କୁରିଯା ମମ୍ବାଦ ଦିତେ ତାହାତେ
ଶିମକ୍ଷାନେର ଅନୁଭାବ ହିୟାଇ ଆପନି ଆପନାଙ୍କେ
ଯେ ଜାନ କୁରିଯାଇଲେ ତାହା ଏଥିନ ତ୍ୟାଗ କରନ
ଏଥିନ ମେ କାଳ ଗାଡ଼ ହିୟା ଏଥିନ ବାତାମ
ଛିରିଯା ବହିତେଜେ ଜାନିବେନ । ଆର ଏ ଓ
ବାମ୍ବୁଦ୍ୟ ସଟେ ପଦି ମର୍ବରକ୍ଷାନ ଏହ ଜନ ବିଜାଗ୍ରୀ
ଶୁଭ୍ର ଥାଙ୍କେ ତବେ ଆନ୍ଦୋଳ ଗାଡ଼ାକୁ ହବେଣ୍ଟ
ନା ଭଗବାନେର ମୂଳ୍ୟ ବିଚାର ବର୍ଷାକାଳ ଗାଡ଼େ
ଶୀତେର ମର୍ବାଗ୍ରୀ ହିୟେଇ ଅତ୍ୟବ କୋଳକମ୍ୟେ
ଏକୁ ଜନେର ବୃଦ୍ଧି ତାହାତେ ଶୋକିତ କେନ
ନିଗ୍ରୂପ ବିବେଚନା କୁରିଲେ ଜାନିତେ ପାରିବେନ ।
ଆମାର ବିବେଚନାୟ ଏହ ଆଇମେ ଏହ ଆପାନକ୍ଷାର
ଭଦ୍ର ଆନେଣ କୋଳାବସି ରାଜସ୍ତର କୁରିଯା
ଆମିତେଜେନ ଏଥିନ ଦୈଵ ଇଚ୍ଛା ଏହ ଜନଙ୍କେ
ମର୍ବରୀଧିନ କୁରିତେ ଏବଂ ଆପନି ଓ ଆପନ

मने बुद्धियाज्ञेन आमि दैव पराक्रान्त एवं
 हड्डेले नविदारेन महित पूनि इक्षा कृतिया
 थाक्षिवार आटेक हय ता नडुवा बुद्धि आपे
 नार शेषदमा उपस्थित क्षेत्रल देवीमीशार
 चारेर छाँडन महोर्शे महार इयेनवा ए
 दुइतेइ आमि सम्मत याहाते आपनकार
 इच्छा हय मेहे यते कृतिवेन। अद्य एधनकार
 मामत्त पुस्तुत यते देवीमीशाय पुण्यान कृतिल
 आदवीन पूर्वक आपनमिति ।—

राजा अम्बु राजाके ।—

मृष्टि शिति पुलय याहार आजा हइते ।
 पुवाय कृतिया ऊँड चरन घुणीते ।
 शिर्मार्गिपा मूगा नद्रक्ष ये जन कृतिल ।

ଦିମ୍ବ ଶାନ୍ତି ପୃଥିବୀର ଯଦେ । ପୁଢ଼ାଇଲ ।

ତାର ଉଦ୍‌ଦେଶେତେ ନତ ହଇଯା ନମ୍ବୁ ହଁଥୁ ।

କ୍ରାନ୍ ବିବରନୀକାଙ୍କ୍ଷା ପୁରୁଷ କୁରୟ ।

ହିନ୍ଦୁ ମୂଳିତେ ଦ୍ଵାଙ୍ଗନ କ୍ଷତ୍ରିୟ ବୈଶ୍ୟ ଶନ୍ଦୁ ଏହି
ଢାରି ବନ୍ ଆଦି ପରେ ଇହା ହଇତେ କୁଡ଼ାକୁ
ଆତି ଓଡ଼ିବ ହଇଯାଇଁ । ତଜନ ପଞ୍ଚମତେ
ଶାଙ୍କ ଶୈବ ବୈଷ୍ଣବ ଶୌର ଗାନ୍ଧାରୀ କ୍ଷତ୍ର ଆଜେ
କୁଳ କୁଳାକ୍ତରେ ଏହି ସମସ୍ତଟି ଜଭନ ତତ୍ତ୍ଵ ପଥ
ଏହି ବେଦ ଓ ଶାନ୍ତି ବେଦାଙ୍କ ସମସ୍ତଟି ଦିମ୍ବ
ତତ୍ତ୍ଵିୟ ଅଧିକା । ବେଦ ପୁରୀତୋ ଦିମ୍ବାହାଦିମ୍ବ
ମୁଦ୍ରିତର୍ଥ୍ୟାଃ ଏତୀରନ୍ତାତ୍ । ଇହା ଆଯଦ୍ରା
ଜାନି ଏବଂ ଏହି ଯତ ଆଚରନ କୁରା ଯାଇତେଇଁ ।
କିନ୍ତୁ କାଳ ଗତ ହଇଲ ପଞ୍ଚମ ସମ୍ବନ୍ଦୁ ତୀରେ ଏକ
ଜନ ପାଣିକୁ ଯାହାମଦ ନାମେ ଓଡ଼ିବ ହଇଯା
ତାହାର ନିଜକୃତ ଶାନ୍ତି ପୁରୁଷ କୁରିଯା କୁପଣ
ଜନ ବଲଦାନ ନକ୍ଷ ଲୋକ ଏହି ଯନ୍ତ୍ରା ହଇଯା
ଅନେକୁ ଲୋକେବ ଆତି ଶ୍ରୀ-ମ କୁହିଲ । ଏବଂ

ताहारदिगीके हिन्दु विम्ब पथेर विपर्यय
 गति कराइया मजलमान करिल इहा
 वातिरेक ए माने अन्य विशि आरु किछु
 पुठार छिल ना। हिन्दु विम्ब दुःखन उपनयन
 हइले त्रिमक्का कालेते करिवेक उत्तम
 याजन इत्यादि करिया ममस्तु अन्योन्य
 लोकके मत पथे गति कराइवेक एवं याग
 यज्ञ दानादि करिवेक वेद ओ अन्योन्य शास्त्र
 अध्यायन करिवेक। क्षत्रिय राजा आपेक्ष
 यात्तरने आरु राजा शामन करिवेक
 एवं नीति शास्त्रानुसारे पुत्रा लोकेर पुत्रि
 पालन करिया सर्वादियक्ष राजा हड्डा विपु
 मेवा ओ देवार्चना पुत्रिया इत्यादि करिवेक।
 बैश्य कृषि कर्म शुद्ध द्विज मेवा ताहारदेर
 पुरीनि किया एवं आरु उत्तम द्विज वाङ्मानु
 सारे करिवेक। दुःखन तोजन एपांशक्तिते
 कराइवेक इहार विपर्यय ता हय ताहा

ଇହିଲେଇ ପାଖ । ଏହିତେ ଏତ କାଳ ଗାଁ
ଇହିତେଜେ ଧ୍ୟନ କୁରୁ ଦିବମ ହିଲ ଓଡ଼ିର
ଦେଶୀୟ କୁରୁ ଜନ ପୁଣି ଆଶନ କରିଯା
ମନ୍ଦିଳ ମହାଚାର ତାମ୍ଯେ ପୂର୍ବ ବାନ୍ଧିଳୀର ମାଯାନ୍ୟ
ଭାଷ୍ୟ ପୁଣିତ କରିଯା ପୁରୁଷ କରିତେଜେ
କହେ ପ୍ରୀପ୍ତିଷ୍ଠମଯନ୍ତ । ଏ କି ଇହାର ଉଦ୍ଦତ୍ତ ଯଦି
ଓ ଅଙ୍ଗଲେ କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷମାନ ଥିଲେ ଲିପିବେଳେ
ନତୁମ୍ୟ ଅନୁମର୍ଦ୍ଧାନ କରିଯା କୌତୁ କରିବେଳ ଯଦି
ଏ ଶାସ୍ତ୍ର ନିତାନ୍ତ ତବେ ଆର ମଯନ୍ତିଷ୍ଠି ଅପାପ
ତାହାର ବିଶେଷ ଆନିତେ ଇହିବେଳ ଯେ ଲୋକେରେ
ଆମିଯାଜେ ତାହାର ଦିଗନ୍ତକେ ଦେଖିଲେ ବୁଝା ଯାଏ
ଇହାରା ମହାଜନ ତାହାର ମନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଇହାରା
ଶାନ୍ତଶିଳ ଦୟାଶିଳ ମୃଦ୍ୟାବନ୍ତ କମଳ ଅନୁଭବ
କରନ ପରଦୂଃଖେ କୌତୁ ଜେତେନ୍ଦ୍ରିୟ ଅଛିଁ-ମରୁ
ଧ୍ୟନ ଲୋକ କୋନ କାଳେ ଆମାର ଏ ପୁରୁଷେ
ଦେଖି ନାହିଁ ଏବଂ ତାହାରଦେର ଏଇ ମାଯାନ୍ୟ
କୁଣ୍ଡ ଅନେକୁ ଲୋକ ମଯୋଦ୍ୱରେ ଶୁଦ୍ଧ କରେ

ଏବଂ କୁତକ ଲୋକେ ଗୁହନ ଓ କୁରିଯାଇଲେ
ଆହାରଦେର ଓ ଦିବ୍ୟ ଜୀବନେର ଲକ୍ଷଳ । ଭାଲ ଏଣୁ
ଆଖିର୍ଯ୍ୟ ସେତୁ ଭାଷା ତାହାରୀ ବହେ ଏବଂ
ତାହାରଦେର ଶୌକ୍ତ ମେ ଅନ୍ତାଣା ସାହିଲା
କୃଥି ମଂସ୍ତ ନହେ । ଇହାର ମତ ଉନ୍ଦ ହେଠୋ
ଇହେଲ ଯଦି ଭଗୀବାନେର ଶକ୍ତି ତାବେ ଆର ମଧ୍ୟ
ଶୌକ୍ତ ମଂହାର କୁରିବେଳ ଏ ମଳ ଅନୁମଞ୍ଜନ
ଇହାର ଯେ କିଛୁ ଜୀବ ଥାକେନ ଲିପିବେଳ । ଆବୁ
ଚିତ୍ରକାଳ ଗିତ ଇହେଲ ଆପନକାର ଅଙ୍ଗଲେର
ଲିବରନ ଲିଖି ଦୀର୍ଘ ନା ଜାନନେତେ ମୋତିତ
ଜିଜ୍ଞାସା ମନ୍ତ୍ରି ନବନାଗୀର ରାସ୍ତେର ଭୂତା କମଳ
ନନ୍ଦ ଆମିଶା ମର୍ବର୍ କୋତେର ନିର୍ମତି ଉନ୍ନାଇ
ଦ୍ୱାରିଲ ତାହାର ଦୃକ୍ଷାଳ୍ମ ମୁଣ୍ଡୋତ୍ତର ଇହୋଇ
ଆନିଦେଶ କୁଣ୍ଡ ଦିଵମ ମେ ଅନୁଦ୍ର ମୁଣ୍ଡ
ଶ୍ରୀମତୀ ମୁଦ୍ରର ପୁନଃ ମୁଣ୍ଡୋତ୍ତ ଅଭିନିବେଶିତ
ଜିଲ ଇତି ଶତ୍ରୀ ଏକ ଦିଵମ ଦୈବକୟ ତାହାର
ଅନୁଷ୍ଠାନ୍ୟ ମୁଣ୍ଡୀ କୁରିଯା ଅନେକ ମୁଣ୍ଡ

ଇତ୍ୟାଦି ପଞ୍ଚ ହନନ କୁରିଯା ଆମନ୍ଦେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ
ହେଯା ଅର୍ମାଦିବୀଙ୍କେ ରାତ୍ରିକାଳେ ଆଗିମନ
କୁରିତେଜିଲ ଆଦାତଳୀତ୍ର କୁନନ ପଞ୍ଚାତ କୁରିବା
ଶାବ୍ଦେ ସହାର୍ଯ୍ୟ କମନ୍ୟନକେ ସଂହାର
କୁରିଲ । ଏହି ଯତେ ଦିଃଶତି ପ୍ରାଣି ହତ୍ୟା
କୁରିଯା ମେ ସ୍ୟାତ୍ମ ମାରା ପରିଦ୍ୟାଜେ ଉହାତେ ଆତି
ଶୋକାତୁର ହୁଏଥା ଗିଯାଜେ ଓପାଥ୍ର କିଛୁ ନାହିଁ
ଦୈର ଲିପିର ବାଦୀ କୌନ ଯତେ ହେତେ ପାଇଁ ନା
ପରେ ତାହାର କ୍ଷୀ ଅନୁମୂଳ ହେଯାଜେ ତାହାର
ଜ୍ୟୋତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପ୍ରେସ୍ତୁ ତାହାକେ ସମଜେ ପାଠୀନ
ଘାଇତେଜେ ଆମ୍ବାର ଆକାଶୀ ତାହାକେ ତାହାର
ଶିତ୍ତାର ପଦେ ତିଥୁକୁ କରେନ । ଶାଗବିର
ମାନବ ଚୌଦିଯା ତାହାର ମିତ୍ର ଶିତ୍ତମହେର
ମୁଖ୍ୟାତେ ମୁଖ୍ୟାତ୍ମିତ ଜିଲ ଏଥିନ ମେ ଆପିମେ
ରାଜ୍ୟ ଭାର ପାଇନେତେ ଅତିରାଦ ଦୂରତ୍ତ ପୁରୀ
ଲୋକେର ଓପର ସର୍ବଦା ଦୋଷ୍କନତା କୁଠେ
କୁତୁଳ ଆକାତି ରାଧିଯା ଦମ୍ଭାବୁତିତେ ପୁରୁତ୍

ଭିନ୍ନାବିକୀର୍ତ୍ତର ଲୋକେରଦିଗିଲେ ପୌଜୀ ସହ
ଯାତେ କରିତେଇ ତାହାର ନିଧାରନ ନହିଲେ ଏ
ପୁଦ୍ରମୀରୀ ଲୋକ ତିକ୍ଟିତେ ପାଇଁ ନା ଅତ୍ୟର
ତାହାତେ ଯନ୍ମୋହାଗୀ କରିତେ ହେଲା ଓ ଆଣ୍ଟ
ଲେର ଅନ୍ଧଦୀରୀ ଧୀରଦୀରୀ ଲୋକ ସଙ୍କଷଣ
କରିବେଳ । ୧ ଏଥାନକାଂଠ ଆଶ୍ରିତ ଲୋକ ଓ
ତାହାତେ ପୁରୁତ୍ୱ ହେଲା ଅଧାନକାଂଠ ମହାଚାନ୍ଦ
ଅର୍ପନ୍ତକା ଜୀବିତର ଶୁନିତପୁରେର ନାମଦୁରଖ
ଯଳିକ ଯହାରୀର ଏବଂ ଦୁର୍ଜ୍ଞ ପଦାକ୍ଷାତ୍ତ ଏବଂ
ଶଲ୍ଲୁଦୂଷେତେ ବିକ୍ଷନ ବନ୍ଦମାର୍ଦ୍ଦି ଏଥାନକାଂଠ
ମେନା ପୁରିଷ୍ଠ ହେଯାଇ ଏଥିନ ଶୁନା ଗେଲ
ମେ ଅଧାନକାଂଠ ମେନାପତି କୋନ ବିଷୟ
ମନ୍ଦ୍ରାପିତ୍ତ ହେଯା ବିବେଳୀ ହେଯାଇ ତାହାର
ବିଷୟ ଜୀବନେତେ ପୁନର୍ବୀଧ ତାହାକେ ମୁଖ୍ୟମି
କରା ଗେଲ ଜୀବିତ । ଆଦଶ୍ୟକ ହୟ
ଶିଖିଲେ ପାଠୀନ ଧାରେଣ ବ୍ରାଜୀ ମହେନ୍ଦ୍ର
ହୁଏଯେତ ପଦଲୋକ ହାନେ ଦେବମୁରାୟ କାତର

ইয়ে আপনাকে দেখনের কাজে ক্ষেত্রিক
আমাদের বাসনা পদিতু এ অঞ্চলে আগমন
হয় বিশেষ লিখিলে আমি ও পুনরায় আপন
কার সাক্ষীরথে^১ যায়ানুর গতি করিব তাহাতে
দুই ইবেক। পুঁথি এই দ্বিতীয় গোকুলানন্দ
মিৎ-ই যে সন্তি আপন পুতোরে মহেশ্বরী
পুর অধিকার করিয়া পরম সুগী ইয়োজে
মে আয়ার নিতান্ত অনুরদ্ধ মে ও এ মানে
ওপচিত ক্ষিণ্ডাদানন্দ স্তুত ইয়োজে মহানু
গোরাগোরান্তি ঘূরণাজের মত ইয়োজে
তাহার বিবন আবর্তন করে। তাপনুরাশির
মনুসেন রাজার কুমার গোরাগোরান্তি ও
তাহার পাত্রপুঁথি পুঁথেশ্বর এই দুই জনেতে
অতিশ্য সন্তীতি একত্র পাঠেন মদাই প্রের্ণা
লাপে কালক্ষেন করেন। ইতি শার্দী রাজ
কুমার এক ঝাঁকে মহান্তে দেখেন ঢাকাটীর
ক

নীলদুজ মহীরাজাৰ চন্দ্ৰাবলী নাশা পৰম
 মুসুৱী কুন্যাৰ সহিত তাহাৰ বিবাহ ইইতেছে
 কিয়া সংক্ষেপন না ইইতে নিষ্ঠা ভবি হইল।
 মেই অনুশোচে পাগল বড়ই জান হত ইয়া
 পুজাতে লৌকেৱদেৱ ওপৰ ওপৰণ কুৱিতে
 পুৰত্ব। তাজাৰ একুই পুণ্য আৰু নাই অতথৰ
 পুণ্যাথে বড়ই [যনস্তাপিত পুণ্য সংখ্যা পুনে
 শুৱকে তাকিয়া বনিল পুণ্য তোষ্য সংখ্যাৰ
 বিদ্বান্ন আমি নিতান্ত শোকাবৃত ইহাৰ
 ওপৰায় যদি তোমা দিয়া কিছু ইইতে পারে
 কুহিবা কিছু কুলে যে কি কুৱন এযত গতিকু
 তোষ্যাৰ সহিত নিতান্ত সন্ধীতি তুমি যদি
 কোশল কুৱিয়া বিবৰন জীৱন ইইতে পারহ
 এবং ইহাৰ পুতিকুৱ তোমা ইইতে হয় এ
 আমাৰ নিতান্ত সাহায্যাতা। পাত্ৰপুণ্য রাজ
 কুমারেৱ মিকটে সদাই পাকেন কিন্তু আলোণ
 হয় না এই মতে কুৱক দ্বিম ঘায় এক দিন

पान्त्रपुण्डि राजपुण्डेर तांदेव वाताय देविया
 घन्त पूर्वक जिजामा कृतिलेन मध्ये महा
 राज आयि आपनकार चिह्नित भृता अतव ए
 दौमके आजा हुक्के ये इहार विवरन हि ।
 राजपुण्डि मशस्तु पुकूर्ष कृतिले पान्त्रपुण्डि ताहा
 के स्वरघु नुलोकित कृतिया आश्वास कृतिश्च
 तारना कि आयि आनि ठांदहाटीर नीलद्विज
 राजाके ए कार्य उपि महजे मादिन कृतिव
 तुयि मिर हउ। ताहार आश्वासे राजकूर्यार
 पुनरायि पूर्व मत्त इहेल। राजा पान्त्र
 पुण्डके विस्तारित दातादि दिया मनुष्ठ कृति
 लेन पंरे राजकूर्यारके लइया पान्त्रपुण्डि
 कृत्यार ओदेशे ठांदहाटी गति कृतिया
 शुनिलेन नीलद्विज कूर्यारी युवति कृत्या किन्तु
 मे एक स्वतन्त्र पूर्वीर मद्ये थाके पुतिजा
 पुकूर्षेर मूर्ख दर्शन करे ना। इहार तद्दु
 पाँडापें पान्त्रपुण्डि विवेचना कृतिया राजार

ମାଲିନୀର ବାଟୀତେ ବାଂମା କୁରିଯା ରହିଲେନ ।
 ବିକ୍ରିର ଟୋଳା କୁଡ଼ି ଦିଯା ମାଲିନୀଙେ ରକ୍ତ
 ବଶୀପ୍ରତା କୁରିଲେନ ମାଲିନୀ ଇହାରୁଦେର ଆଜୀ
 ସହ । ପାତ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିନୀଙେ କୁରିଲେନ ତୁମ୍ହି ଏହି
 ରାଜକୁଳାର ପୁରସାଦଶନେର କାରନ କୁହିତେ
 ପାଇଛ ତବେ ତୋମାଙ୍କେ ମହେସୁ ଶୁଦ୍ଧ ପୁରୀନ
 କୁରିବ । ମାଲିନୀର ମହିତ ରାଜକୁଳାର
 ପୁରୀ ଆଜେ ଏକ ଦିନ ବିକ୍ରିର ଘର ପୂର୍ବକ
 ଜିଜୀମା କୁରିଲ ଠାକୁରଙ୍କି ଆମାଙ୍କେ ନିତାନ୍ତ
 ଆପନଙ୍କାର ଦୋଷି ଜୀବିତାମ ଆଗି
 କିଛୁ ଜିଜୀମା କୁରିତେ ଠାହି କିନ୍ତୁ ଶଙ୍କା
 ହୟ ଏହିତୁ ନା ରହେନ ତବେ ନିତାନ୍ତ କୋତ
 ହେବେକ । ରାଜ କୁଳା କୁହିଲେନ କୋତ
 ପାଇବା ନା ତୁମ୍ହି ଯାହା ଜିଜୀମା କୁରିବା
 ତାହା ନିତାନ୍ତ ଆଗି କୁହିବ (ତୋମାଙ୍କେ ତାହାର
 ମନ୍ଦେହ କୁରିଓ ନା ନିଃଶକ୍ତ ଯନେ ଜିଜୀମା
 କୁରାହ । ମାଲିନୀ କୁହିଲ ଠାକୁରଙ୍କି କିମ୍ବାପେ

आपनि पुरुषेर मूर्ख दशन कहेन न
 इहार बाबन कि आज्ञा कहन राजकुमार
 किञ्चित विषादित हइया कहिलेन शुन ए
 आमार अकथनीर बिबरन किन्तु बाह्य
 पालनापेर कहिव मारदीन बाह्यके कहिओ
 ना आगि जातिमराज अनिश्चालि प्रबुर जलो
 आगि बुपोती छिलाम अमृक बने आमार
 देर बासा जिल आमार तिमटि अति जोडे
 बाह्यक आशराय दुइ जनेइ मेइ बने बास
 कड़ि मेइ गाने चरि बाटारदिगीके आहार
 देइ मेइ बाले ग्रामीय लोकेरा से बने
 अंगि दिल गेल आंगि आमारदेर बासार
 निकटे आटिल आगि बाटा कोले कहियाँ
 बहियाँजि आमार मामी ओ ताहारि निकटे
 बसिया छिल आगि बान्दिते॒ ताहाके
 कहिलाम बुपोत हे एथन कि करा याइवेह
 अग्नि निकटे हइल आमिया बाटा ओकिते

ପାଇଁ ନା ହି ହବେକୁ କୁପୋତ ବଲିଲ ଯଦି ଆଗି
ଆଇମେ ତବେ ବାହୀରେ ମହିତ ଆମରା ଓ
ପୁତ୍ରୀଙ୍କ ମରିବ ଏହି ପନ ।   କିଛୁ କାଳ ପରେ
ଆମେ ନିର୍କଟେ ଆମିଦା ମାତ୍ରେଇ କୁପୋତ
ଏଷତ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଉତ୍ତିଶ୍ବା ପୁମାନ କୁରିଲ ଆମି
ବାହୀରେ ମହିତ ପୁତ୍ରୀଙ୍କ ମରିଲାମ । ଅତେବେ
ଆମ ପୁରସ୍ତେର ମୁଖ ଦର୍ଶନ କୁରିବ ନା ଏହି
ଆମାର ପୁତ୍ରଜୀ । ଏହି ମର୍କଳ ହିବବନ ଶାଲିନୀର
ଦ୍ୱାରାୟ ପାତ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଦ୍ଧ କୁରିଯା ତାହାକେ ଶହ୍ମୁ
ମୁଦ୍ରାରେ ତୋଷ କୁରିଯା ଆମ କୁଏକ ବୈଳକୁ
ଢାକର ବୁଦ୍ଧିଯା ମର୍ଦଦ୍ଵା ଗାନ କୁରିଯା ଭୁମନ
କରେନ ରାଜପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାନ ବିଷ୍ଣୁ ବଡ ପାଦକ
ଇହାତେ ତାହାରେର ପାନେର ବ୍ୟାପ୍କୀୟ ବ୍ୟାପ୍କ
ହେଲ ମର୍ଦଦ୍ଵା ଗାୟକୀୟ ମହଞ୍ଚି ଆମ୍ବ ବୟସ
ରାନୀରେର ଗାନ ଶୁଣନେ ଟେଟୁ । ହେଲ ତାହାତେ
ବ୍ୟାକୀୟ ଆମ୍ବ ହେଲ ରାଜ କୁନ୍ୟାର ମୁର ଯଦ୍ବୀ
ଗୋପ ହେଲେ ମର୍କଳେଇ ଶୁଦ୍ଧ କୁରିତେ ପାହିବେଳ

ଡାକ୍ତରୀ ହେଲ । ଗୀଯଙ୍କ ରାଜନୂତ୍ର ପାତ୍ରେ
ପୁଣ୍ୟର ଓପଦେଶେ ଆମିନ ଚକ୍ର ସହେର ପଢ଼ୀ
ଦିଯା ଆଛାଦନ କରିଯା ଅନ୍ତଃକୁର ପୁରେ
କରିଲେନ ଗାନ ବଡ଼ି ଲାଗିଲ କିନ୍ତୁ ମୂଳ
ଗୀଯଙ୍କେର ଚକ୍ର ଆଛାଦନ ବିବରନ ରାନୀଯା
ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେନ । ରାଜକୁମାର ଗୀଯଙ୍କ
ପୁତ୍ରାକ୍ଷର କରିଲେନ । ଠାକୁରାନୀଯା ଏ ଆଶାର
ଅରୁଥନୀୟ ବିଷୟ ତୋମରା ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲା
ଆତ୍ମର ନିବେଦନ କହି ଆମି ଜାତିମୟର
ଜନ୍ମାନ୍ତିର ପୁର୍ବ ଜନ୍ମେ ଆମି କୁରୋଡ଼ ପକ୍ଷା
ଛିଲାୟ ଅନୁକୁ ବନେ ଆମାରଦେର ବାମା
ଆମାର ତିନଟି ଆତି ଶୈଶବ ବାଟା ରାଙ୍କାଲେନ୍ଦ୍ରା
ବନେ ଆମିନ ଦିଲ ପରେ ଘପନ ଆମିନ ନିକଟେ
ହେଲ ଉଥିନ ଆମି ବାଟା ଓଲିନ କୋଲେ
କରିଯା କାନ୍ଦିତେ କାନ୍ଦିତେ ଆମାର କୁରୋଡ଼ି
କେ କହିନ୍ତାୟ ଶୁଣାହେ ଘପନ କି ହିବେଳ
ଡାକ୍ତାତେ ମେ ବଲିନ ଆମାଯା ବାଟାରଦେର ମହିତ

ପୁତ୍ରିଯା ଯାଇବ ପରେ ଆନଳ ନିକୁଟେ ଆଇଲେ
 ଦେଖ କୁପୋଡ଼ି ଯାତ ନିର୍ଦ୍ଦୟା ଓଡ଼ିଯାନୁମାତେ
 କୁରିଲ ଆଶି ବାହାର ମହିତ ପୁତ୍ରିଯା ଯାଇଲାଏ ।
 ଏହି କୁଥା କୁହିରା ଶାନ୍ତ୍ରେ ରାଜକୁଳୀ ଘର ହେଉଁ
 ବାହିର ହେଇସା କୁହିତେ ଲାଗିଲେନ ମେ ଯୁଗ
 କେତ ମେତ ଆଶି ଗାୟକ ବଳେ କୁହ ତୁମିତ
 ଓଡ଼ିଯା ଗେଲେ ଆଶି ଏହି ଯତେ ଦୁଇ ଜନେର
 ସଚମା ହେଉଁ ରାଜାର କନ୍ତାଙ୍କେ କୁହିଲେନ
 ଏ ତୋମାର ପୂର୍ବ ଅନ୍ନୋଦ ମାଧ୍ୟି ଅତ୍ୱଦ ପ୍ରଧନ
 ଓ ତୁମି ବିବାହ କର । ତାହାଙ୍କେ ମେହି ଯତ
 ହେଲ ଏ ଓ ମେହି ଯତ ମୁହଁ କିଞ୍ଚି ହେଯାଇଁ
 ତାହାଙ୍କେ ଦେଖିତେ ହେବେକ । ଏକନ୍ତ ବିବେଚନ
 ପୂର୍ବକ ଯାହା ତୟ କରା ଯାଇବେକ ନିବେଦନ
 ଯାତି ।—

ବୁଜା ଅନ୍ୟ ରୂପାଙ୍କେ ।—

ମତ ବୁଜର ଓଳ ଧାହେ ନିଃମଦ୍ଦିଲ ।
 କୁତୁହଳ ଶୁରନ ତାର ପାଦ ପଦ୍ମ ନିଲ ।
 ତାହା ବନ୍ଦି ପୁତ୍ରାତ୍ମର ପତ୍ର ଲେଖା ଧାୟ ।
 ହଦବତୀ ହୟ ଯେନ ତା ହୟ ମଂଶୟ ।

ଫୁଲିଙ୍ଗ ବିବରନ ଯହା ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଦେଶେ ପୁରୁଷ ହିଁ
 ତେଜେ ଏହି ରୂପ ଶୁରନେ ଆମାର ମତୋମୁ ଧାରଦୀର୍ଘ
 ଲୋକ ଯହାନନ୍ଦେ ପୁରୋଦିତ ଏଜନ ଓ ଉତୋଥିକ ।
 ଏଥନ ତୋଯାରଦେର ଓ ଦେଶୀୟ ଲୋକ ତ୍ରାଣ
 ହୁଅନେର ହେତୁ ଓପରିତ ଇହା ହିଁତେ ଆର
 ଅସିକ ଆଲ୍ଲାଦ କି ଶୁନ ଯାନୁଷ ମମସୁହି
 ଏକ ଦୀଜ ହିଁତେ ଓହୁର ଇହାତେ ମରନେଇ ତାଇ
 ତାଇ ପଦି ଭୁାତୁଗାନେର ଶବ୍ଦୀ କାହାର ଦୁଃଖ

ଦା